

Naročnina mesečno
25 Din, za inozem-
stvo 40 Din — ne-
deljska izdaja ce-
loletno 96 Din, za
inozemstvo 120 Din

Uredništvo je v
Kopitarjevi ul. 6/III

SCLOVENEK

Telefoni uredništva: dnevna služba 2050 — nočna 2996, 2994 in 2050

Izhaja vsak dan zjutraj, razen ponedeljka in dneva po prazniku

Ček. račun: Ljubljana št. 10.650 in 10.349 za inzerate; Sarajevo št. 7563, Zagreb št. 39.011, Praga-Dunaj 24.797

Uprava: Kopitarjeva 6, telefon 2992

Mir iz Berlina?

»Schicksals-Mittwoch« — usodopolno sredo je imenoval večerajšnji dan ves nemški nacionalistični tisk. Nemški kancler Adolf Hitler je namreč za ta dan napovedal svoj veliki sunanjepolitični govor, v katerem naj bi ad usum Evrope et mundi izpovedal, kakšni so cilji, ki jih prerokuje in izravnan Nemčija hoče zasledovati izven nemške države na tujih zemljah. Proti Hitlerjevi Nemčiji se je zadnje tedne začel dvigati vihar ogorčenja po vsem svetu. Niti 1. 1914 ob izbruhu svetovne vojne svetovno javno mnenje ni bilo tako enodušno proti nemškimi zahtevam po oboroževanju in ko sta sponoredoma dva ministra Hitlerjeve vlade, sunanji minister von Neurath v Zenevi, podkancler von Papen na Westfalskem, javno grozila, da Nemčija ne bo odnehala in da je pripravljena na vsako štev, je ogorčenje postalo tako strajano, da so vsi pričakovali razpad razorožitvene konference in začetek nove strašne tekme v oboroževanju, ki bi se morale končati s novo svetovno vojno.

V tej moralni stiski, v tem udušujočem ozračju se je Hitler odločil, da pojasni svoje cilje in obrazloži svoje metode. Ali se bo klubovalno postavil v bran grozdemu orkanu svetovnega javnega mnenja, ali pa bo pohlevno upognil hrbet, da zdvija burja mimo? Tako smo se s napetostjo povpraševali, in če hočemo biti odkriti, nas je bilo vendar le nekoliko strah. Kajti mi poznamo govore nemških kanclerjev. Kako so govorili Bismarckovi svoje dni, da se je tresla vsa Evropa! Kako je znal zagrmeti von Bethmann-Hollweg, ko so agadirski dogodki odprli tangersko vprašanje in dovedli do ogromnih kolonialnih sprememb v Afriki! Kako so nastopali nemški poveljni kanclerji Wirth najprvo, za njim Stresemann in naposled Brüning, ko je bilo treba poraženi narod dvigniti iz obupa in njegove sile usmeriti za ustvarjanje delo na gospodarski obnovi in moralni osvoboditvi. Da, nemški kanclerji so nas navdili na tehtne govore, iz katerih nikdar ni govoril obup, še manj strah, nikdar pa zahrbtnost. Zato smo tudi od kanclerja Hitlerja, ki so ga dvignile milijonske mase, ki jih je znal navdušiti za velike patrijotične ideale, na zavidajoče mesto nemškega krmarja pričakovali, da se bo v duhu nemških tradicij in bivših kanclerjev, od katerih z največjim se rad primerja, klubovalno upr proti nemškemu orkanu ter se kot preganjanj gms obrnil proti nasprotnikom, da v boju z njimi zmaga ali pa umre.

Toda usodopolna sredo je presenetila. Adolf Hitler je bil priden. Adolf Hitler je bil pohleven. Nič več trkanja na prsa, ničesar več o neizbežnih alternativah, ki tirajo nemški narod v smrt, niti duha ne sluha več o tujih zemljah, ki so za obstoj nemškega naroda absolutno potrebne. Ideja germanizacije, gonila moč stare Nemčije, je zastarelo geslo. Nemčija ne bo nobenega tujega človeka, nobene poti tuje zemlje, ona hoče deliti pravico, ker želi, da bi tudi ona bila deležna pravičnosti. Zakaj bi se svet bal nove Nemčije, ki je brez orožja, brez letal in brez topov? Zakaj ta strah pred Nemčijo, ki hoče samo miru, ki je pripravljena podpisati vsak pakt o nenapadanj s vsakomur in s komurkoli. V imenu Nemčije sprejema miroljubne predloge ameriškega predsednika brezpogojno. Strah pred Nemčijo je brezpredmeten in neopravičen. Samo tu in tam so padle vmes kakšne perijode vzvišenege patosa o krivicah, ki še niso izbrisane in o utemeljenih željah, ki še niso izpolnjene, o kulturni misli velikega nemškega naroda, ki je bil degradiran in ponižan, na koncu pa plašen pogled na versajsko mirovno pogodbo, ki naj ne bo večna v redu, ki ga je ustanovila.

Kaj je vzrok te zares nepričakovane pohlevnosti, ki je Evropo bolj osupnila kot bi jo bil kakšen govor v štilu Hitlerjeve knjige »Mein Kampf« ali po vzorcu nedavnih govornikov v Potsdamu? Strah ali diplomacija? Bojazljivost ali hinavščina?

Strah? Hitlerjem je uvidel, da se svet ne bo tako mneni nič tibi nič dal izravnan, da tujih držav ni mogoče eksercirati na isti način, kot je vezbal nemško državno upravo in nemške organizacije, da reska povelja, ki prihajajo iz Prusije, onstran nemške meje ne izvajajo slepe pokorščine ampak upor ali ironičen posme. Hitlerjem je s tragikomično odisejajo svojega odposlanca Rosenberga v Londonu spregledal, da si je natovalni enodušno nasprotno angleškega javnega mnenja, ki je za časa Stresemannov in predvsem Brüningov z odkritosrčnimi simpatijami podpiralo nemške napore za narodno in državno okrepitev. Lord Grey recimo, ki je kot angleški zunanji minister 1. 1914 molal, ko bi bila takrat vsaka njegova beseda zadostovala, da zaustavi ambicije pruskega militarizma, topot ni ponovil greha in je v velikem govoru dne 28. aprila, ki je naravnost zabobnel po vsej Angliji, pokazal s prstom na imperializem kljukastega križa, ki je hujski od pruskega, hujski od onega, ki je oskrnil belgijsko nevtalnost 1. 1914, strašnejši od onega, ki je potajpal v nečloveškem podpornem boju tisoče nedolžnih žrtev, surovejši od onega, ki ni prizanašal Rdečemu križu, ter slovesno izjavil, da je angleški narod razočaran, ker je uvidel, da je pomagal vzgajati zmaja. Razočaranje se je spremenilo v jezo in napotilo angleškega vojnega ministra lorda Hailshama, da je 14 let po sklepu miru prvič vrzel besedo: vojna nevarnost! v grobnostno tišino britanskega parlamenta.

Ali se je Hitler ustrašil tega? Ali se je zbal dostojanstvenega miru francoskega naroda, ki je brez debate, brez prekanja, enodušen in na vse pripravljen sprejel nove žrtve za obrambo svoje zemlje? Ali se je zbal pošasti svetovne obsodbe, ki je že enkrat nemški narod ponižala in bi ga drugič potepala in izbrisala za njim sledove?

Morda pa je bil Hitler samo navidezno priden in je hotel biti diplomat. Toda neverjetno se berejo njegove miroljubne izjave, ko vsa Nemčija odmeva od oboroževanja, humoristične so njegove zadržitve, da milijonska milica ne predstavlja nobene oborožene sile, nezaupanje vzbujajo njegove želje po enakopravnosti, ko je v svoji lastni državi idejo enakopravnosti zatri s surovim nastopom in brez pripravljanja so njegove groznje o isstevu iz Zveze narodov, ko vsakdo ve, da bi Nemčija potem ostala na svetu sama, čisto sama.

Plašljivec ali diplomat — njegov govor na dan usodopolne srede ni bil za Evropo noben dogodek. Ne mrzel in ne vroč! Sedaj pa čakajmo mirno na dejanja!

Hitlerjev govor ni ne pomiril, ne prepričal nikogar

Svet se zgrinja znova okrog Francije

„Proti pruskemu duhu samo sredstva, ki imponirajo Francija se ne da varati in ne bo držala križem rok“

Pariz, 18. maja.

Razumljivo je, da Francozi Hitlerjevega govora v Reichstagu niso sprejeli s tistim navdušenjem, kakor so ga Američani, ki so ponosni na to, da je poslanica njihovega predsednika imela na Hitlerja tako čudovit učinek. Francoska javnost soglasno poudarja, da je kancler v maskiranje svojih ciljev samo izbral posebno taktiko, s katero je mogoče prevarati znano sentimentalnost anglosaškega plemena. V resnici bo Hitler nadaljeval politiko podtalnega rovarjenja proti versajlskemu miru tem bolj, ker ima za svoji strani Italijo, ki bo njegov govor izrabila v to, da diskreditira pred svetom Francijo, češ, medtem ko se Francija odkrito oborožuje in tega pred svetom niti najmanj ne skriva, se je Nemčija izkazala kot tista dežela, ki odkrito stremi za pomirjenjem sveta in likvidacijo militarizma. V tem oziru pomeni Hitlerjev govor gotovo nek minus za Francijo in je s tega stališča vprav raziniran. V Parizu nič ne dvomijo, da je bil Hitlerjev govor sestavljen v sporazumu z Mussolinijem, kojega časopisje je baš te dni začelo kampačjo proti »sabotaži«, s katero Francija skuša onemogočiti razorožitve, medtem ko Nemčija popolnoma v duhu versajlske pogodbe same in pakta Zveze narodov stremi za »pacifikacijo« Evrope. To seveda ne bo ostalo brez vpliva tudi na anglosaški svet, toda ne bo minul mesec, ko bodo v Londonu in Washingtonu zopet uvideli, da je baš Nemčija tista, ki s svojo dobro preračunano taktiko, v kateri se grozje menja s neodkritosrčnimi zagotovili miroljubnosti, zavlačuje razorožitve in ji stavlja na pot težave, zato da bo Nemčija končno le dobila proste roke za okrepitev svoje armade.

Groznje o „maščevanju rase“

Ako se to ne bo posrečilo, ne bo ta zasluga v prvi vrsti g. Roosevelta in njegovih človekoljubnih poslanic, ampak edinole Francije. Da, mirno se more trditi, da je bolj ko prikrita groznja g. Roosevelta z ameriškim bojkotom nemškega blaga vplivala na miroljubni ton Hitlerjevega govora energična gesta Francije, s katero je ministrski predsednik Daladier v nočni seji senata 15. t. m. Nemcem povedal, da se Francija nemških grozjen o »maščevanju rase«, katerih je polna hitlerjanska propagandistična literatura, ne straši. Če se je Hit-

ler v svojem govoru laskal svoji domovini in obnem hotel povečati Nemčijo pred svetom, češ strah pred njo je neupravičen, je v resnici hotel s tem samo zakrinkati strah, ki je Hitlerja in njegove prijatelje zadnji čas prevzel ob odločnih pripravah Francije, da eventualni napad na mirovne pogodbe odvrne s silo svojega orožja.

Tudi Rooseveltov poziv, naperjen v prvi vrsti na Nemčijo, naj se misel na nasilno spremembo političnega stanja v Evropi umakne sporazumnemu sodelovanju za politično pomiritev in gospodarsko ozdravljenje sveta, je učinek Daladierovega govora

v senatu, iz katerega so Amerikanci razumeli, da Francija nikakor ne misli s prekrižanimi rokami čakati, kdaj bi se Nemčija tako pripravila, da bi bila Francija zopet iznenađena tako, kakor je bila 1. 1914. Gotovo Francija ne misli na preventivno vojno, toda pisanje nemškega in italijanskega tiska, češ da je francoski generalni štab mnenja, da bi edino učinkoviti odgovor na hitlerjanske hujskarije bil energičen udarec čez Reno, dokazuje, da so tako v Berlinu kakor v Rimu vojaške priprave Francije vzeli za tako resne, kakor so tudi v resnici mišljene.

„Zgradimo nepremagljivo zid, ob katerem se bo razbil sovražnik!“

Poziv francoskega ministrskega predsednika Daladiera

Kakor znano, je Daladier na omejeni seji senata izjavil, da se Francija kljub gospodarski krizi ne bo ustrašila nobenega izdatka za to, da prepreči vsak napad na svoje ozemlje. Daladier je senatorjem povedal (kar sicer oni že davaj sami vedo), da je zgradila Francija na svojih mejah mogočen pas trdnjav, ki ga pa hoče še do viška spopolniti. Zvedeli smo tudi, da se tako v državnih kakor v privatnih industrijskih podjetjih dela niti in dan, tako da danes zoben francoski kovinski delavec ni brez dela. Ko so socialisti Daladiera interpellirali, zakaj država vojnega materiala ni naročila samo v državnih podjetjih, ampak daje zaslužiti tudi privatnim koncernom, je Daladier odgovoril, da je treba privatno industrijo zaposeliti in jo za vojne svrhe usposobiti že sedaj, ker mora Francija biti vsak čas pripravljena, da zavrne sleherni poizkus sovražne invazije. Privatna industrija mora doseči najvišji potencial produkcije, da bo Francija popolnoma sigurna. Zgraditi moramo, je dejal Daladier, nepremagljivo bariero, ob kateri se bo vsak sovražni naval razbil. Naše obrambno delo, je nadaljeval ministrski predsednik, še davno ni tako spopolnjeno, kakor je potrebno, in zato bo parlament moral biti pripravljen še na mnoge žrtve in

izdatke, katere bomo, ako ne bodo zadostovala redna sredstva, pokrili s posojili. V popolnoma istem smislu je govoril pred senatom tudi mornariški minister Leygues, tako da bo Francija, naj se potem z razorožitveno konferenco zgođi karkoli že, imela brodogoje, kateremu se napada tudi z dveh strani ne bo treba ustrašiti.

To je tisto...

To je tisto, kar je nemškega kanclerja Hitlerja prisililo, da je ustavil svoj zalet in se obrnil nazaj z rafinirano utemeljitvijo nemške miroljubnosti, katero mu, kakor se čuje, masa njegovih, v plemenskem orgazmu že čisto obnorelih pristašev očita kot strahopetnost, nedostojno moža, ki hoče obnoviti starega pruskega duha. Naj se dá mednarodna diplomacija za nekaj časa zopet od Nemčije prevarati — Francija ve, da je njena politika neomahljive čuječnosti in odločne obrambe evropskega miru, oprte na tista sredstva, ki edina imponirajo pruskemu duhu, edino pravilna. In te politike se bo Francija brez vsakega kolebanja držala tako dolgo, dokler ne bo v Nemčiji zavel drugačen duh, nego je pruski.

Odmevi Hitlerjevega govora

Nemčija: v deliriju

Berlin, 18. maja. Iz Odmevi govora državnega kanclerja v listih soglašajo z razpoloženjem v nemškem državnem zboru. Tako pravi »Völkischer Beobachter«, da je bil ta govor akt svetovne zgodovine in izraz najbolj vroče želje po miru, izraz odločne volje po ohranitvi nemškega dostojanstva in pisanih pravic. Ves nemški narod stoji sklenjen za svojim voditeljem. Sedaj mora ostali svet najti pravo besedo in dejanje miru. »Deutsche allgemeine Zeitung« pravi, da manifestacija v nemškem državnem zboru kaže nemško zunanjo in notranjo politiko popolnoma enotno. »Vossische Zeitung« želi, da bi se zunanja politika sedaj v temeljih utrdila tudi v notranje-političnem pogledu. Za to jamči realistični Hitlerjevega govora. »Tägliche Rundschau« primerja večerajšnje soglasnost v nemškem državnem zboru s soglasnostjo meseca avgusta 1914. Tudi »Der Tag« naglašava, da so vstali tudi socialni demokrati in peli pesem »Deutschland über alles«. Svet se moti, če računa na pomoč nemške nesloge. »Germaniac« pravi, da hoče Nemčija odkritosrčno mir in da je pripravljena, zanj doprinesati še nadaljne žrtve. Berlinska »Börsen Zeitung« pa izjavlja: »Če se odklonijo nemške zahteve, ki niso dalekosežne, je jasna pot, katero ima iti Nemčija: proč iz Zeneve. V tem slučaju je vprašanje krivde nedvoumno.«

Francija: ne verjame

Pariz, 17. maja. Iz Govor nemškega državnega kanclerja Hitlerja je bil v vseh političnih krogih sprejet z veliko rezervo. Francoski tisk je splošno precej rezerviran in vlada veseno še vedno veliko nezaupežno.

Levičarska »Volontec« piše: »Po Rooseveltovem apelu in Hitlerjevem govoru se je ozračje le nekoliko razžestilo.«

Optimističen je le Gustave Hevre, ki piše v »Victoire«, da bo po govoru državnega kanclerja Hitlerja omogočena nemško-francoska pomiritev.

V socialističnem »Populaire« piše Leon Blum, da bo svetovna javnost le nerada verjela Hitlerjevimi besedam.

»Journal« pravi, da je bil govor nemškega državnega kanclerja zelo spreten. Francija ni nikdar dvomila, da hoče Hitler mir. Baš sedaj ima priliko, da to dokaže.

»Petit Journal« poroča, da Hitler mnogo obljublja. Hitler pa ne sme biti nezadovoljen, če bo Francija ostala čuječa.

»Echo de Paris« je mnenja, da vse to, kar se je zadnje tri dni zgodilo v tretjem Reichu, nima prav nobenega pomena, ker je bilo vse to le golo besedičenje.

»Ere Nouvelle«, ki je blizu Herriotu, pravi: Francoska javnost ni niti razočarana, niti iznenađena, in tudi ne nejevoljna. Toda ton večerajšnjega Hitlerjevega govora nas spominja na evangelijski ton nekaterih govoren nemškega cesarja, in to nam je dovolj.

Radikalna »Republique« omenja, da je Hitlerjeva igra popolnoma jasna. On hoče dokazati pred svetom nedolžnost Nemčije. Toda, ali misli Hitler, da se tako lahko moče posek v očeh narodom, ka-

kor so ameriški, angleški in francoski? Hitler ima lahko uspeh s svojimi govori samo pred rjavimi srcajmi.

»Matine« piše v zelo kratkem komentarju. Tu gre za govor, ki predstavlja obtožbo, zavito v pajčolan prevodne resnice.

Amerika: usa srečna

New York, 18. maja. Iz »New York Times« izjavljajo, da Hitlerjev govor osrečuje Ameriko, ker hvali Rooseveltovo spomenico, in bo morda mnogo pripomogel k temu, da se pomiri sovražno razpoloženje nasproti Nemčiji. Samo »Herald Tribune« izjavlja: »Niti ne more Roosevelt zajamčiti mir v Evropi, niti se Hitler ne more zavezati za razorožitve. Vendar pa je popustila napetost za londonsko razorožitveno konferenco. V teh komentarjih so morda izraženi pridržki republikancev, če bi Roosevelt prevzel kake obveznosti nasproti Evropi.«

Anglija: sentimentalna

London, 18. maja. Iz Ves angleški tisk objavlja zelo obširno Hitlerjev govor, ki še nikdar ni bil tako izčrpno reproduciran, kot sedaj, Hitlerjev govor je napravil v Angliji globok vtis in bo, sodeč po dosedanjih znakih, spreobrnil javno mnenje Anglije v korist Nemčije.

»Financial News« in »Financial Times« poročata, da se je od večeraj mednarodno ozračje precej razjasnilo ter da je postavljen temelj za nadaljna pogajanja v Zenevi, zagotovljen pa je tudi uspeh svetovne gospodarske konference.

Socialistični »Daily Herald« piše, da so se zelo zmotili vsi oni, ki so pričakovali, da bo dal Hitler povod za polom razorožitvene konference in da bi se potem odgovornost zvalila na Nemčijo. Toplota, s katero ta socialistični list hvali Nemčijo in Hitlerjev govor, naravnost pada v oči.

Tudi »Daily Mail« podčrtava konstruktivni značaj Hitlerjevega govora in pravi, da je potrebno, da tem besedam sledi še delo. Tako bo tudi dosežen cilj, ki ga zasleduje Rooseveltova poslanica. Sreča in nesreča vsega sveta je v rokah nemškega državnega kanclerja.

Austrija bo izgnala 251 naših rudarjev?

Vlada se izgovarja, da je to samo odgovor na jugoslovanske ukrepe

Dunaj, 18. maja. Iz Kakor poroča »Arbeiter Zeitung«, bodo avstrijska rudarska podjetja po nalogu avstrijskega izseljeniškega urada odpuštila vse jugoslovanske delavce kot represalijo na izgon avstrijskih delavcev v Jugoslaviji, katerega so v zadnjih mesecih odredile jugoslovanske oblasti. Na združnem Stajarskem je s tem prisodnih 251 ju-

slovanskih rudarjev, ki so poslali deputacije s protesti k stajarski deželni vladi, delavski zbornici in jugoslovanskemu konzulu v Gradcu. Pa tudi alpinska montanska družba je rekurirala proti tej odredbi z utemeljevanjem, da so jugoslovanski delavci v njenih obratih najbolj kvalificirani.

Vse javno mnenje priznava upravičene nemške zahteve, zahteva pa iskrenosti, da ne nastopijo razočaranja, ker bi bila to prava katastrofa za Nemčijo in za ves svet.

»Times« ugotavlja, da je imel svet večeraj priložnost spoznati Hitlerja tudi kot državnika in ne samo kot politika. Ni dvoma, da je Hitler govoril v imenu vsega nemškega naroda.

Pesimističen je edino »Daily Express«, ki pravi, da Hitlerjev govor predstavlja samo trenutno olajšanje, ker je bilo iz govora nemškega državnega kanclerja jasno razvidno, da ne namerava dati Franciji prav nobenih varnostnih garancij.

Poljska: mrzla

Varšava, 18. maja. AA. Komentarji listov o večerajšnjem Hitlerjevem govoru razodevajo precejšnjo skepso. Tako pravi, »Ilustrovany Kurier Codzienny«: Hitler je govoril v Stresemannovem tonu. Toda kako hoče spraviti svoj govor v sklad z nedavnimi izjavami von Papna?

»Gazeta Polska« pravi, da se bodo mogli dvomi razpršiti šele tedaj, če bodo dejanja potrdila dobro voljo, ki jo kažejo besede.

Češkoslovaška: dvomi

Praga, 18. maja. AA. Češkoslovaški listi ugotavljajo, da je Hitler govoril v zmernem tonu, ki se tako zelo razlikuje od nedavnih Papnovih izjav. V tem vidijo vpliv Rooseveltove poslanice. Drugače pa češkoslovaški listi Hitlerjevimi besedam ne verjamejo prav, češ, da bo treba videti dejanja, da se svet prepriča, da Nemčija resno misli s svojo miroljubnostjo. Svet bi rajši imel jasen odgovor na vprašanje, kaj namerava Nemčija storiti v Zenevi. V Hitlerjevem govoru je težko najti preciznih obvez.

Madžari: navdušeni

Budimpešta, 18. maja. AA. Poluradno glasilo madžarske vlade »Pester Lloyd« piše o večerajšnjem Hitlerjevem govoru in naglašava, da je bil spravljiv, nato pa pravi: Tudi mi smo pristaši miroljubnega sodelovanja vseh narodov in prizadevanja, da se popopravi storjene nam krivice. V vprašanju razorožitve se naše zahteve popolnoma skladajo z nemškimi enakimi pravice in enaka varnost za vse narode! — List izraža prepričanje, da je Hitler prepričal svet o miroljubnih namenih Nemčije.

Za razburljivo Veliko nočjo v Rimu

jasne vesele **Mirne binkošti**

Dunaj, 18. maja. U. Iz Curiha poročajo, da je »Neue Zürcher Zeitung« objavila zelo značilen dopis svojega rimskega dopisnika, ki obravnava vprašanje politične pomiritve, ki je sledila nape- tosti, povzročeni po objavi Mussolinijevega načrta o reviziji mirovnih pogodb.

Pet poslanikov odpoklicanih iz Rima

Clanker trdi, da je najznačilnejše znamenje, da se pripravljajo velike politične spremembe, dej- stvo »diplomatskega bega iz Rima«. Cela vrsta di- plomatov, ki so delovali v Rimu in so bili soudele- ženi pri vseh političnih razgovorih v Rimu tekem zadnjih mesecov in ki nosijo deloma tudi odgo- vornost za napetost, ki je nastala med posamez- nimi evropskimi državami, bo v prihodnjih tednih moralo zapustiti Rim in prišli bodo drugi možje, ki bodo sledili drugim političnim smernicam. Največjo odgovornost za vse intrige prošlih tednov nosi francoski poslanik de Jouvenel, ki je na vsak način hotel Francijo odtrgati od njenih malih zaveznic in jo spoprijetiti z Italijo na račun žrtev, ki bi jih bile plačale male države in Poljska.

Novi cilji Italije:

- 1. Zbližanje z Jugoslavijo
- 2. Sporazum z Malo zvezo
- 3. Pot, ki vodi v Francijo

To diplomatsko razčiščevanje v Rimu je samo zunanji znak, da se tudi politično ozračje jasni in bistri in da prehajamo iz dobe političnih pasjih dni, ko se je na vseh koncih in krajih napovedovala burja, v dobo odkrite igre. Napetost je poenjala, političen položaj se je z nova začel stabilizirati. Tudi italijanska vlada sama jedra pod novimi ve- trovi. Vsako strupeno zajedavanje Jugoslavije v italijanskem tisku — preje vsakodnevna rubrika — je na povelje od zgoraj zaenkrat prenehalo in ita- lijanski tisk je postal naenkrat boljše razpoložen.

Ponudbe Jugoslaviji

Pošast o grozeči vojni nevarnosti med Italijo in Jugoslavijo je izginila brez sledu. Da, celo to sli- ši, da je italijanska vlada potom svojega po- slanika v Beogradu, Gallija, predložila jugoslovans- ki vladi konkretne predloge za mirno in sporazum- no ter končno veljavno rešitev vseh spornih vpra- šanj, ki obstojajo med obema jadranskima državama, in da so ti predlogi bili sprejeti od strani Ju- goslavije z dostojanstvom a tudi z vidno dobro voljo.

In Mali zvezi

Tudi imenovanje romunskega trgovskega mi- nistra Manojlesca za novega poslanika v Rimu je dokaz, da je italijanska vlada, preje tako strupeno nasprotna Titulescujevi protirevizionistični pro- pagandi po Parizu in Londonu, sedaj naenkrat po- zabila na strupeni članek Mussolinija proti Mali zvezi in je pripravljena poravnati storjene napake z novo trgovinsko pogodbo z Romunijo. Pretekle tedne se je vršila ogromna korespon-

Konec vojne na Daljnem vzhodu

Mirovna pogajanja med Japonci in Kitajci?

London, 18. maja. Po najnovejših telegramih se zdi mogoče, da bo kitajska vlada v Nankingu skušala skleniti mir z Japonsko. Poudro miru je izročil Japoncem biv- ši kitajski minister za zunanje zadeve Huangfu, ki se je imel to dni odpeljati v Peking, pa je neki kitajski nacionalist vrzel bombo proti njegovemu vlaku, ker se nacionalisti trdovratno upirajo vsa- kemu kompromisu z Japonsko. General Huangfu je ostal nepoškodovan. Japonci teh mirovnih pred- logov nečesto sprejeti, ker zahtevajo, da mora mir predlagati kitajska vlada sama, ki jo zastopa Can- kajšek, s Huangfujem pa se ne bodo pogajali.

Diplomatski krogi so zvedeli, da bi bila pod- laga miru sledeča:

- 1. Kitajska prizna neodvisnost Mandžurije in Džehola.
- 2. Severni Kitaj bi sicer ostal v okviru kitaj- ske države, ne bi pa plačeval nobenih davkov in bi bil popolnoma neodvisen. Provizorični vladi severnega Kitaja naj bi predsedoval general Hu- angfu v sporazumu z Japonci.
- 3. Japonci se umaknejo iz severnega Kitaja preko Velikega zidu.
- 4. Kitaj sklene z Japonsko pogodbo prijatel- skega sodelovanja in vojaške zveze.

Kraljica Marija na Jadranu

Novi, 18. maja. AA. Vse včerajšnje popoldne so Nj. Vel. kraljica in Nj. Vis. kraljeviča Tomislav in Andrej prebili na peščini, kjer sta se kraljeviča zabavala in igrala. Popoldne okoli 3 sta se Nj. Vis. prestolonaslednik Peter in kraljeviča Tomislav od- peljala na majhnem čolnu z ordonančnim častni- kom kapetanom Grubiščem in dvema mornarjema na lov na ribe ob obali. Mlada ribarja sta ribarila celo uro, metala mrežo v vodo in se veselila ri-

Boj med kinom in gledališčem

Kinolastniki po vsej državi proti zaščiti gledališke umetnosti

Belgrad, 18. maja. 1. Kakor znano sta upravi ljubljanskega in zagrebškega narodnega gledališča na svojih anketah, ki so bile sklicane radi težkega finančnega položaja, v katerem se nahajata obe gledališči vsled znižanih državnih dotacij, v spre- jetih resolucijah med drugim zahtevali od vlade, da naj v prid gledališčem obdavišjo kino-vstop- nice z 10 odst. Ta sklep merodajnih činiteljev, ki jim je na srcu obstoj narodnih gledališč, je priprav- vil Zvezo kinematografov za Jugoslavijo do skle- pa, da v petek, dne 19. t. m. v znak protesta v vsej državi zapre kino-gledališča. Zveza kinema- tografov hoče zbuditi pozornost vseh poklicanih činiteljev, da bi v slučaju, če vlada ugodni želji

De Jouvenel bo v kratkem odpoklican in s tem bo končano žalostno poglavje diplomatskih bloden- človeka, ki je hotel biti državnik, a je bil le na- veden politični intrigant. Poljski poslanik grof Potocki je bil ravnotako odpoklican, kak- or hitro je bil objavljen rimski pakt. Za njim pri- de angleški veleposlanik, ki bo vpo- kojen, ker nosi tudi on delno odgovornost za Mac- Donaldove zablode, ker svojega šefa ni točno in- formiral o dejanskem položaju. Jugoslovans- ki poslanik Rakić, intimen prijatelj fran- coskega poslanika de Jouvenela in tudi njegov po- litični sodružnik, je bil že odpoklican od jugoslo- vanskega zunanjega ministra Jevtića iz razlogov, ki so v tej zvezi jasni in o katerih ni treba dalje razpravljati. Tudi romunski poslanik princ Ghica, star petrificiran italolli, ki je na vsak način hotel Romunijo izključiti iz Male zveze in jo pri- vezati na Italijo, je dobil dekret o vpo- kojitvi in rimski politiki bodo edini, ki bodo preživeli solze ob njegovem itak že prepoznem odhodu. Celo o če- škoslovaškem poslaniku Hvalkowskem se je govorilo, da bo premeščen na drugo mesto, vendar pa se zdi, da je on bil edini, ki je ostal v mejah državnih interesov svoje države in da zna njegovo bivanje v Rimu biti od koristi tako CSR kakor vsem zaveznicam Male zveze.

denca med Praho in Rimom. Italijanski poslanik v Prahi Rocco in češkoslovaški poslanik v Rimu, kot navedeno Hvalkowski, sta imela polne roke z notami in raznimi predlogi, ki jih je stavjal neiz- črni dr. Beneš. Dr. Beneš, ki je v svojem govoru o zunanje-političnem položaju rabil na naslov Ita- lije skrajno prizanesljive, da, naravnost prijatel- ske besede, si je očitno staval nalogo, da posre- duje med Italijo in Malo zvezo in da Italijo pripravi do tega, da v Mali zvezi ne bo več videla svojega nasprotnika, ampak lahko svojega sodružnika ali vsaj prijateljskega sosa.

Kaj z Nemčijo

Ta proces pomiritve, ki je zelo ublažil ozračje med Italijo in Francijo na eni, med Italijo in Malo zvezo na drugi strani, seveda odpira vprašanje, kako se bodo potem razvijali odnošaji med Italijo in Hitlerjevo Nemčijo. Italija ima v tem predelu Evrope samo eno življenjsko nalogo, da prepreči združitve Avstrije in Nemčije. Če se ta združitve z pomočjo iskrenega sporazuma z Malo zvezo o- nemoči za dolgo dobo bodočnosti, potem je Italija dosegla svoj neposredni cilj in nima preveč inte- resa, da bi se navduševala za Hitlerjeve zunanje- politične ideale. Zakaj tudi?

Zarki nove luči

Politično ozorje, tako končava »Neue Zür- cher Zeitung«, je brez oblakov, ako izvzamemo sa- mo francosko stran, kjer je nakopičeno še nekaj megle, skozi katero pa vedno bolj prodirajo žarki nove luči. Ko je prenehal jadranski ciklon, se iz- boljšava tudi politično podnebje na francoski meji.

Francoski parlament odobril pakt z Rusijo

Važen diplomatski dogodek

z Rusijo

Pariz, 18. maja. Ig. Poslanska zbornica je soglasno odobrila rusko-francosko pogodbo o nenapadanju. Herriot je to pogodbo branil tudi s tem, da leži glavni pomen te pogodbe v jam- stvu proti netranjnim komunističnim napadom v Franciji, kolonijah in mandatnem ozemlju. K temu je treba vpoštovati tudi obljube za gospo- darsko nenapadalo politiko. Kar se tiče očit- kov, da je Francija delovala proti interesom

Male zveze, je izjavil Herriot, da sta bila Polj- ska in Romunija sporazumni s tem, da se pod- piše pogodba med Francijo in Rusijo. V tej točki ni mogoča nobena diskusija. Mala zveza se je veselila tega pakta. Na koncu se je He- rriot energično izjavil proti politiki oboroženih intervencij v Rusiji. Bivše intervencije zavez- nikov v Rusiji so povzročile samo to posledico, da je v Rusiji narastlo domovinsko čustvo.

Bolgari sili neprestanih zločinov

Pred diktaturo močne roke

Sofija, 15. maja. Ko so se makedonske organizacije zbrale na kongresu v Gorni Džumaji, so se nadejali ljudje, da bo nastalo med obema kriloma, to je med Mi- hajlovištvu in Protogerovi premirje. Toda premirje je trajalo le kratak čas.

V poslednjih mesecih so uboju in umori med makedonskimi partizani kar na dnevnem redu. Spomnimo se samo bitke pred kraljevim dvorcem, kjer je bil urednik časopisa »Makedonija« Simeon Evtimov smrtno ranjen, en policist ubit in nekaj drugih ranjenih. Strelja se sedaj tu, sedaj tam. V tramvaju, na najživahnejši promenadi »Carja osvob- oditelja« tik dvorca, v bolnišnicah, na vseh kon- cih in krajih Sofije, da uboju so se izvršili celo v centralnem zaporu, kjer so bili v atentatih na posamezne Makedonce sodelujoče osebe ubite od privržencev umorjenih. Nikjer nisi varen, če si Makedonec tega ali onega krila. Nikdar ne veš, kdaj in kje te čaka smrt.

Vsi funkcionarji makedonskih organizacij so stalno obdani od svoje telesne straže (telo-ohra- niteljev), ki spremljajo svojega gospodarja, budno pazi na vse mimoidoče, roko v žepu, držeč revol- ver in pripravljena na vsak slučaj.

Atentati se ne omejujejo na Sofijo, ampak se godijo povsod, kjer žive Makedonci. In če časopi- si ne poročajo vsakega dne o kakšnem umoru, pa gotovo beležijo vsaj kak poizkus te vrste, ki se je ponesrečil. Kajpak so morilci oboroženi tudi z bombami, katere včasih vržejo proti zasledoval- cem, da morejo v nastali zmedbi zbežati. Če jih policija vjame, je odgovor vedno eden in isti: uboj, izvršen po zapovedi makedonske orga- nizacije, koje povelje je prinesel nepoznan od- poslanc organizacije. Ako žrtev, ležeča na zemlji, še daje znake življenja, ji ubijalci poženejo še ne- kaj krogelj v glavo iz neposredne bližine, da je smrt gotova. Morilci se kesajo le tedaj, če niso dosegli svojega namena in so nasprotnika le ranili.

Bolgarski narod se je do skrajnosti naveličil teh večnih zločinov in javno zabavlja čez Maked- once, ker so ta grozodejstva že popolnoma izpod- kopala ugled Bolgarije v svetu. Toda vsi pozivi poštenih ljudi, naj bo enkrat konec temu, zadenejo na gluha ušesa.

V soboto, 13. maja, n. pr. sta bila kar dva na-

pada. Pri enem je bil težko ranjen neki čevljar Makedonec, in slučajno neka žena, ki je stala na cesti, ko je žrtev bežala pred napadalcem. Zvečer je bil ranjen predsednik makedonske mladeniške organizacije v Krasnem selu pri Sofiji s strelom skozi okno v gostilni.

Danes, ko to poročam, ali jutri sledijo gotovo kakšni novi napadi. Država je izdala stroge naredbе za nošnja orožja, prireja racije po javnih lokalih, kjer pregleda vse navzoče, ali nosijo orožje brez dovoljenja — vse zaman.

Ni se torej čuditi, če se tudi v Bolgariji ogla- šajo ljudje, ki želijo odpravo demokratskega re- žima, ki daje preveč svobode neodgovornim ele- mentom in nima moči in avtoritete, da bi zatlj- javne uboje in umore. Veliko jih je že, ki pravijo, da zamore urediti državo le močna osebnost, ki bi prevzela vlado v svoje roke. Za tako osebo se smatra znani profesor Cankov, bivši ministrski predsednik, ki je etrmoglavil vlado Stambulijskega in zatrl njegovo stranko z ognjem in mečem. Torej vidite, da se tudi v Bolgariji smatra fašistični teror za edino sredstvo proti terorju politične anarhije.

Do nedavna so se politični umori godili veči- nomo le med Makedonci. V poslednjem času so pa uprizarjali napadi tudi na komunistične funkcionarje v raznih mestih. Neznanci mečejo bombe v stanovanja, streljajo na komuniste ter se po na- padih večinoma brez sledu izgube. Eden najbolj ašglinih komunistov, bivši poslanec Napetov, taj- nik komunistične stranke je bil ubit v Gornji banji pri Sofiji ob belem dnevu. Truplo je policija dala prenesti zjutraj zgodaj pred določeno uro na pokopališče, da prepreči delavske manifestacije. Umor Napetova, ki je več let študiral na sovjets- kih šolah ter bil glavni zaupnik sovjetske repub- like v Bolgariji, je delavstvo skrajno razburilo.

Domneva se, da se napadi na komuniste upri- zarjajo po naročilu nacionalističnih organizacij, drugi pa menijo, da je to delo privržencev Canko- va, in da ima namen, sejati nemir med narodom ter tako pripraviti tla za močno osebnost, ki naj potem vpostavi red in mir v državi. Ako današnja vlada ne bo znala zajeziti terorja, potem utegne že bodoči režim biti neparlamentaren in nedemo- kratičen, to se pravi, Bolgarija drvi v svo silo diktaturu v naročje. K.

Slovenska pesem med brati

Trboveljski slavčki v Bratislavi

Bratislava, 17. maja 1933.

Iz Brna smo krenili 16. t. m. ob 7 zjutraj. Na kolodvoru so se poslovili od nas naši rojaki, slo- venski akademiki. Kratko, a pristržno je bilo slovo, saj smo se zavedali, da so se tu, daleč od domo- vine, v bratski zemlji, stvorile v teh kratkih tren- utkih nove vezi tesnega, odkritega prijateljstva. Med živahnim vzklikanjem je krenil vlak izpod pokritega postajnega slosopja ter zasopihal v ob- širno Moravsko ravan. Čim smo prekoračili leno in umazano Moravo, je postajala čim dalje bolj oči- tna razlika med slovaško in češko zemljo. Povsod so še vidni sledovi nedavnega tujega jarma, ki ni dal slovaškemu kmetu, da bi se bil zamoželj raz- makniti kot njegov češki brat: številna močvirja, neiztrebljeni gozdovi, slabo obdelana in še slabše rodita polja, nizke, siromašne hišice, blatne ceste. Vzhodni rob obzorja obrobijajo odrastki Karpatov, gozdovi postajajo čimdalje gostejši. Povsod ob progi smo opazili divjačino: pasoče se fazane in bežeče zajce.

Ob pol 12 smo dospeli na kolodvor v Brati- slavi. Še preden smo mogli izstopiti, nas je poz- dravilo navdušeno vzklikanje. Že to nas je opozo- rilo, da bo tukajšnji sprejem nekaj izrednega. In nismo se motili, kajti mirno lahko trdim, da je bil najveličastnejši. Ko smo se zbrali v kolodvor- skem vestibulu, je zapel moški zbor jugoslovanske himno, ki so mu naši pevčki odgovorili s češko- slovaško himno pod taktirko prof. Adamiča, ker se je naš pevovodja izgubil v Brnu ter prišel za nami šele s prihodnjim vlakom. Ko se je poleglo navdušeno vzklikanje Jugoslaviji, nas je pozdrvil predsednik JČ lige, za kar se mu je zahvalil učitelj Zupančič. Po izmenjanih pozdravih smo krenili v sprejdu s postaje. Otvorile so ga deklice v nar. nošah, ki so nosile vse naše pridoblene trofeje. Pred postajo in daleč po cesti je preko 2000 otrok tvorilo špalir, med njimi nad 500 v nar. nošah, ki so ustvarile prekrasno pestro sliko. Navdušeno vzklikanje in mahanje z zastavicami v jugosl. in češkosl. drž. barvah nas je pozdravljalo vso pot do prenočišča. Dolžnost mi je omeniti, da nas je prišla pozdravit tudi v Ljubljani dobro znana oper- na pevka ga. Perslova, ki je tu našla svojo drugo domovino.

Popoldanski mladinski koncert se je vršil v nabito polni dvorani Redute na odru, ki je bil ves drapiran z zastavami v naših drž. barvah. Tukajšnja deca, ki ji je bil koncert namenjen, je sprejemala naše pesmi z rastočim navdušenjem ter ob koncu poklonila številne šopke krasnega cvetja. Po ma- tineji so bili povabljeni naši pevci od Slovaškega

ženskega kluba v klubske prostore, kjer so bili razkošno pogostočeni. Z izbrano prisrčnimi besedami nas je pozdravila predsednica kluba, za kar se ji je zahvalila učenka mešč. šole Krasnik Leopoldi- cina. Nato je sledil ogled dunavskega pristanišča.

Večerni koncert je v polno zasedeni dvorani zopet združil vso muzikalno elito Bratislave. Pri- reditev je otvoril zbor realne gimnazije z jugosl. himno, nagovorom ter dvema pesmima iz Prodano neveste.

Po prvem odmoru je pozdravil naše malčke predsednik mestne občine: prisrčne so bile njegove besede, katerim je sledila poklonitev prekrasnega venca. Navdušenje in ginjenost občinstva je rastla od pesmi do pesmi. Številni prijatelji so prihajali v garderobo, da bi mogli od blizu občudovati naše »slavčke«.

17. maja 1922. Ob 9 smo bili povabljeni v Šte- fanekovo osnovno in meščan. šolo, ki je ena naj- modernejših v državi. Pred vzhodom nas je spre- jela vsa mladina z živahnim vzklikanjem. Nato smo bili pogostočeni v gospodinskih šoli meščanske šole, pri čemer so nam stregle učenke same. Po prisr- čnem slovesu smo odšli na ogled mesta, ki hri- ni redke zanimivosti: mestno hišo, kjer je bil pod- pisan l. 1805. mir med Napoleonom in avstr. cesarjem po bitki pri Slavkovu; stolno cerkev, kjer so bili kronani madjarski kralji v presbiteriju, ki je z umetniško izdelanim omrežjem oddeljen od glavne ladje in še mnogo drugega. Popoldne, pred odhodom vlaka proti Dunaju, smo bili zopet gostje Ženskega društva, ki je gromadilo dobroto na krož- niki vedno ječe naše mladine.

Po prisrčnem slovesu na kolodvoru, ki je zopet združil vse naše prijatelje in pri katerem je malo- katero oko ostalo suho, smo med glasnimi poslo- vilnimi vzkliki krenili iz Bratislave, tega srca Slo- vaške ter po kratki vožnji zapustili tudi bratsko zemljo češkoslovaško, ki nas je tako bratsko spre- jemala na vsej naši dolgi poti.

Koncert na Dunaju

Dunaj, 18. maja. Ig. V dvorani Konzerthausa so priredili danes Trboveljski slavčki koncert pod vodstvom učitelja Šuligoja, ki je bil zelo dobro obiskani. Poslušalci so bili zelo zadovoljni. Med gosti smo opazili posebno jugoslovanskega posla- nika, generalnega konzula Josimoviča, zastopnike jugoslovanske trgovske zbornice in vseh dunajskih jugoslovanskih društev. Koncert so posetili tudi voditeljski dunajskih pevskih zvez in ravnatelj zna- nega pevskega zbora Wiener Sängerknaben.

Kongres Pen-kluba

Belgrad, 18. maja. AA. Prometni minister je izdal odlok, da imajo vsi člani Penklubov v kraljevini in gostje iz inozemstva, ki se udeleže 11. mednarodnega kongresa Penkluba v Dubrov- niku pravico do brezplačne železniške vozovnice l. razreda na vseh progah državnih železnic in na vseh vlakih, razen ekspresa. Vozni listek bo veljal od 21. maja do 6. junija t. l. Listek bo pa imel veljavo le z legitimacijo Penklubov naše kraljevine ali pa inozemskih, za povratek pa po vsej kraljevini skupno z omenjeno legitimacijo Penklubov in le s pečatom kongresnega odbora.

Dunajska vremenska napoved: Najprej se hladno izpremenljivo vreme. Pričakovati je po posebno na jugu, zboljšanje vremena.

Osebnosti

Belgrad, 18. maja. Napredovali so: za veterinarskega svetnika 5. pol. skup. v kam- niškem okraju Josip Rauter, za veterinar- skega svetnika 5. pol. skup. v dolnjelendavskem okraju Anton Sok, za višjega veterinarskega pristava 6. pol. skup. v ljubljanskem okraju Viktor de Gleria, za višjega veterinarskega pristava 7. pol. skup. v gračaniškem okraju Ivan Svetec, za višjega veterinarskega pristava 7. pol. skup. v radovljiškem okraju Ivan Kapus. — Postavljen je za višjega pristava Higien- skega zavoda v Nišu v 6. pol. skup. Ing. Vrhu- nec Netjko. — Vpokojena je Ema Sešek, učiteljica za ženska ročna dela pri Sv. Bollenku.

K protituberkuloznim dnevom**Za zdravje - slovenskega naroda**

Ljubljana, 18. maja.

19., 20. in 21. maj bodo dnevi, ko bo slovenska javnost zopet enkrat imela priložnost, da se spomni okrutnega delovanja zavratne morilke — jetike. Naj ob tej priliki nazivamo nekaj misli in smernic za uspešen boj proti največji covražnici posameznikov in tudi narodov.

Tuberkuloza je stara bolezen. Že stoletja in tisočletja zvesto spremlja človeštvo na njegovi življenjski poti. Človek je sicer kmalu sprokal njeno morilsko delovanje, vedel pa mu ni vzrok in se ga radi tega ni znal varovati. Komaj dobrih 50 let je šele od tega, kar so odvrtili njenega povzročitelja, in vendar je v teh 50 letih človeška znanost slavila tako zmagoslavja, da danes lahko mirno trdimo, da čez nekaj desetletij tuberkuloza ne bo več morila ljudi. Teža pa seveda ne bodo zmogli zdravilniki in oni požrtvovalni laiki, ki se žrtvujejo iz gole ljubezni do bližnjega, sami, ampak bo treba za dosego tega ideala dela vsakega poedinceva v občestvu.

Eden glavnih pogojev za zatiranje jetike je brez dvoma kultura in širša ljudska prosveta. Na teh dveh mora temeljiti vsa protituberkulozna borba da bo imela uspehe. Lahko bi tudi dejali obratno: po statistiki umiranja za jetiko in po statistiki protituberkuloznih ustanov lahko presojamo kulturo naroda. Naša mala sosedna Avstrija ima nad 80 dispanzerjev, od teh jih je samo na Dunaju 27. Mirne duše se Slovenci lahko pobahamo, da smo tudi mi v boju proti tuberkulozi že močno napredovali, za kar gre velika zasluga Osrednji protituberkulozni ligi in dispanzerjem, ki so raztreseni širom Slovenije.

Naš mali slovenski narod je po veliki večini siromašen in siromašnost je največji zaščitnik tuberkuloze. Uspeh bomo dosegli, če se nam bo posrečila disociacija med tuberkulozo in bedo. Nekaterim severnim državam se je to lepo posrežilo. Pri nas bo to nekoliko težje. Predvsem nam

je treba Slovencem za uspešen boj proti tuberkulozi še bolnišnico, kjer se bodo mesrečni za odprto jetiko zdravili odrezani od ostalega sveta, da se tako prepreči širjenje.

Veliko pozornost pa je treba v protituberkuloznem boju posvečati naši mladini, zlasti oni mladini bledih in upadlih lic, ki živi po naših delavskih revirjih. Teji mladini je treba dati hrane, zraka, vode in solca, treba je v njej zatreti kralj zavratne morilke, da bo v svoji Golgoti varna vsaj pred to svojo največjo covražnico. Še vse premalo je na Slovenskem poletih delavskih mladinskih kolonij, vse preveč je še po delavskih okrajih gnilih in zatohlih stanovanj z luknjami, ki naj bodo okna, kjer delavski otroci že v svojih detinskih letih sprejme vse pogoje, da bo v poznejših letih delovanje jetike tem bolj učinkovito. Tu čaka naše protituberkulozne bojevnike še veliko polje dela, ki ga pa bodo dovršili le, če jih bo v tem podpirala vsa socialno čuteča javnost. Naj bi se v teh protituberkuloznih dneh slovenski ljudje zavedli predvsem tega, saj mora biti vsakomur pri srcu zdravje naroda, kateremu pripada.

H koncu še nekaj nasvetov, ki naj jih v protituberkulozni borbi in tudi v zdravstveni zakonodaji upoštevajo naše oblasti, ki so tudi poklicane k sodelovanju: Vsemu prebivalstvu je treba nuditi učinkovito zdravstveno zaščito, zlasti pa zdravniško pomoč onim, ki je dosedaj niso bili deležni. Med širokimi plastmi naroda je treba vzbujati smisel za zdravstveno zaščito pred tuberkulozo in pri tem podpirati zasebno iniciativo. Dalje pa je treba tudi omogočiti na javne stroške specialno izobrazbo naših zdravnikov-internistov, kar tiče metod zdravljenja jetike. Naj bi dalje imeli naši zdravilniki tudi možnost raziskovanja in proučevanja naše narodne patologije, to je zdravstvenega stanja našega naroda.

Naj bi ti protituberkulozni dnevi pomenili nov korak naprej za lepim ciljem: zdravje in sreča slovenskega naroda!

Nad 4 in pol milijona za kolke v v štirih mesecih

Ljubljana, 18. maja.

Že svoječasnno smo poročali, da je Slovenija letos v prvih treh mesecih plačala pri vseh sodiščih, podrejenih ljubljanskemu apelacijskemu sodišču, za razne sodne takse v kolkih 3.929.362 Din, največ meseca marca, namreč 1.399.264 Din. Sedaj aprila pa je znesek za sodne takse silno padel.

V aprilu je bilo pri vseh sodiščih Slovenije plačano v kolkih samo 770.000 Din, tako da je Slovenija v štirih mesecih plačala za sodne takse v pravdah in drugih sodnih zadevah 4.699.362 Din. Tako

silovit padec taks tolmačijo s tem, da je stopil z uvedbo novega civilnopravnega postopka tudi v veljavo zakon o sodnih taksah, ki nekoliko zmanjšujejo takse in uvaja drugačen način plačevanja taks. Poprej so morale stranke, ki so pri sodišču vlagale civilne tožbe, hkratu za vložitvijo tožbe priložiti v kolkih takso za razsodnino. Po novem pa plačujejo stranke razsodnino šele, ko je izrečena sodba. Civilne pravde splošno zelo naraščajo, zlasti menične. Večji zneski za plačane sodne takse se bodo izkazali šele prihodnje mesece

Zlatomašnik Molj je zapustil Trzinco

Trzin, 17. maja 1983.

V nedeljo 14. maja nas je zapustil priljubljeni dušni pastir, zlatomašnik in upokojeni župnik g. Janez Molj. Preselil se je v Kamnik, da si v pozni jeseni življenja odpočije. Skromen, kakor je bil vsa leta bivanja med nami, tudi ob slovesu ni želel zane nikakih slavnosti in zunanje glasa. Zaradi tega so celo pevci opustili svojo namero, da njemu in sebi s pesmijo olajšajo bol ure slovesa.

Z mislijo, da ga ni več v naši sredi, se kar ne moremo spriznati. Zdi se nam, da je odšel le na kratek oddih in da se skoraj, skoraj vrne med nas, kjer si je v teklu 18-letnega bivanja pridobil vsa srca. Zato se ga v teh dnevih spominja vsa srenja in ga vpleta v svoj pogovor.

Tako blagega spomina je deležen je duhovnik, ki je bil poleg svojega poslanstva ob vsaki priliki ljudstvu ob strani bodisi z tolažbo, nasvetom, darežljivostjo...

Res je bil velik in tih dobrotnik vsej občini, društvom in cerkvi. Slednji je poseval posebno pozornost, kar se zrcali iz cele notranjinske naše sicer podružne cerkvice, ki se bo po njegovi inicijativi v tem letu prenovila, narkar se bo lahko kosala z marsikatero farno cerkvijo.

Gospoda zlatomašnika bomo pogrešali še dolgo. Vendar pa mu iz srca privoščimo mir in veseskozi zasluženi pokoj. V kraju, kjer je začel kot šolarček, spola težav in bridkosti — začetek učenosti, — tam naj mu v zdravju in zadovoljnosti potekajo dnevi do skrajnih mej človeškega življenja.

Spomin njegov ostane neizbrisljiv v hvaležnih srcih udanih — Trzincev.

Živahen promet z zemljišči

Ljubljana, 18. maja.

Kljub gospodarski stiski je zadnji čas zaznamovati prav živahen promet z zemljišči v Ljubljani in okolici, ki spada pod sodni okraj ljubljanski. Aprila meseca je zemljiškoknjižni urad ljubljanskega okrajnega sodišča zaznamoval 73 kupnih pogodb, ki predstavljajo v celoti vrednost zemljišč za 2.889.728 Din. Tudi v maju je prav živahen promet. Pri omenjenem uradu je bilo do včeraj zaznamovanih 48 kupnih pogodb za vrednost Din 1.746.108.

V Ljubljani sami ni drugače večje špekulacije z zemljišči, pač pa v neposredni okolici in tudi po oddaljenejših naseljih. Mnogi skušajo svoje prihranke investirati v zemlji in zato je veliko povpraševanje po primernih posestvih in zemljiščih. Zemljiškoknjižni urad je do včeraj zabeležil že 2720 vlog, od katerih je prav veliko število onih, ki se nanašajo na intabulacije raznih hipotek in terjatev. Več vlog pa zadeva tako zvano posredovalno postopanje.

Fantovska objestnost

Novo mesto, 17. maja.

Banič Anton, 24-letni posetnikov sin iz Drame pri St. Jerneju, je šel 12. maja na žago na Mihavco. Ko je prišel iz vasi so ga znani fantje napadli in ga precej poškodovali po glavi in drugod po telesu. Napadaleci so naznanjeni orožnikom in državnemu tožniku.

Fantje iz Gaberja in Dol. Subega Dola so v zidanciji peli in se sprli. Jerneču Mojziju je tovariš vrgel kamen v glavo in mu prizadel resno poškodbo. Lahkomiselnega fanta so naznanili orožnikom.

Zborovanje slovenskih sodnikov

Preteklo nedeljo se je vršil v Ljubljani občini zbor ljubljanske sekcije Zdrženja sodnikov kraljevine Jugoslavije. Številni delegati iz vseh sodnih okrožij dravske banovane so po odobritvi obširne poročila o delovanju društvenega odbora v preteklem poslovnem letu sklenili, da naj se tudi v bodoče nadaljuje započeto delo po dosedanjih smernicah, ki jim je slejkoprej cilj uzakonitev posebnega sodniškega zakona s povsem samostojno in od drugih zakonov neodvisno ureditvijo službenih in materialnih odnosov sodnikov in državnih tožilcev. Do uveljavljanja takega specialnega zakona pa bo usmerilo društvo svoje delovanje predvsem v zahtevo po novelizaciji veljavnega uradniškega zakona, ki bi jo bilo konkretno izvesti v nekaterih določbah tako zlasti glede primerne rešitve pretečaja sodniško-pripravniškega vprašanja kakor tudi glede službenega položaja sodnikov sploh.

Občni zbor je razpravljal tudi o drugih aktualnih vprašanjih v pogledu na sedanji kritični, gmočni in moralni položaj sodnikov, na njih preobremenjenost v službi ter je — v zaščito sodniške stalnosti in neodvisnosti — sklenil ponovno opozoriti društveno članstvo na svoječasnji načelni sklep, po katerem noben sodnik v dosego lastnih stanovskih koristi ne išče pomoči z intervencijami pri merodajnih činiteljih izven redne službene poti. — Vse navedene zahteve bodo predložili društveni delegati v obliki primerno utemeljene resolucije na glavni skupščini Zdrženja sodnikov kraljevine Jugoslavije o Binkoštih v Belgradu.

Končno je predsednik obnegega zbora pozval navzoče zborovalce, da se po možnosti tudi osebno v čimvečje število udeležijo omenjene g'avne skupščine v Belgradu in letošnjega I. kongresa slovenskih sodnikov in državnih tožilcev v Bratislavi ter da se — sledeč vzgledu društva, ki je kot tako pristopilo z vplačilom več članarin — odzovejo tudi sami vabilu »Društva prijateljev juridične fakultete v Ljubljani« *k čim obilnejšemu pristopu. Pri volitvah je bil soglasno izvoljen dosedanjí društveni odbor.*

Rimski novec izkopan v Smarju

Iz časov, ko je živel še apostol Peter

Smarje pri Ljubljani, 18. 5.

Večkrat je že nastal v Smarju ogenj, vode za gašenje je pa rado primanjkovalo; zato so se vaščani zavzeli ter z združenimi močmi izkopali zadaj za župniščem (turnčkom) 3 m globok, 4 m širok in 8 m dolg jarek ter ga zabetonirali. V globini 3 metrov pa so izkopali bakren, že ves zelen novec. Izkopan in odposlan je bil ta denar muzeju v Ljubljani, dne 4. maja t. l. V nedeljo (14. maja) je pa prišlo od ravnateljstva muzeja sledeče obvestilo:

»Hvala za poslani in darovani novec. Je pač silno trpel v zemlji. Datira pa iz prve polovice I. stoletja po Kristusu; zdi se, da bo novec cesarja Klavdija... Dr. Malc.

Iz tega moramo sklepati, da je v sedanjem Smarju že takrat bila naselbina. Je torej novec velika starina. Cesar Klavdij je tretji cesar za Augustom in je vladal od l. 41.—54. po Kristusu. Šele za Klavdijem je vladal vsem znani morilec kristjanov Neron (od l. 54.—68. po Kristusu). Torej je ta denar še izza časa, ko je vladal sv. Cerkev prvi papež apostol Peter, ki je bil križan l. 67. Pripominjamo, da je bilo v enakih globokosti izkopanih tudi nekaj podkev manjše velikosti. V Smarju in na Magdalenski gori bi imeli zgodovinarji veliko hvaležnega dela s izkopavanjem starin.

25 let esperantskega gibanja na Slovenskem

Točno ob petindvajsetletnici prve esperantske slovnice v slovenskem jeziku so me naprosili slovenski esperantisti, naj jim napišem nekaj vrstic o početku esperantskega gibanja med Slovenci. Rad ustrezem tej prošnji. Toda kakor je bil skromen početek, tako bodo skromne tudi sledeče vrste.

V moji naravi je, da se hitro navdušim za vse novo. Tako sem bil na primer abstinent polnih deset let. Mali članek v nekem listu me je opozoril na abstinenco in že sem bil z vsem srcem njen pristaš. Slično je bilo z esperantom. Kot sedmošolec na mariborski gimnaziji sem zvedel za esperanto in se vrgel z vso vnemo na učenje tega jezika. Kmalu se mi je rodila misel, da bi ne bilo napačno, ako bi prevedel v slovenščino slovnico, ki mi je ravno prišla pod roke in bi jo izdal v lastni založbi. Prevod je bil hitro narejen in kmalu tudi na poti v zagrebško tiskarno, ki je bila najcenejša. Natisnili so 500 izvodov. Z razpečevanjem slovnice je šlo počasi in težavno. Nešteto inseratov in člankov je bilo potrebno, da sem razprodal polagoma prvo izdajo. Ta uspeh mi ni dal miru in že sem mislil na drugo. Tudi drugo izdajo sem dal natisniti v Zagrebu v isti tiskarni in jo v enem letu razprodal do zadnjega. Tupatam se je še pozneje oglašil kak naročnik, toda do tretje izdaje ni prišel.

Letu 1908, ko je izšla prva izdaja moje slovnice, sem v počitnicah osnoval »Esperantski krožek«. Bil sem njegov predsednik, podpredsednik, tajnik, blagajnik in edini njegov član. Radi reklame je bil potreben ta trik.

V Mariboru me je našel neki Hrvat-esperantist, ki je bil takrat tu magister. Na sprehodih po lepi mariborski okolici sva se navduševala za esperanto. Dobil sem vpogled v esperantsko gibanje med Hrvati, ki je bilo daleč pred slovenskim.

Začel sem s prvimi tečaji. Poučeval sem v deškem semenišču. Obisk in zanimanje je bilo zadovoljivo. Želel sem prodati tudi na gimnazijo. Naprosil sem gospoda ravnatelja, naj mi da na razpolago sobo, toda odklonil je mojo prošnjo, češ esperanto še ni dovolj zrela stvar in predvsem ni dovolj znanstveno fundirana, da bi ji mogel dati zatočišče na gimnaziji. Svetoval mi je, naj se obrnem na gospoda ravnatelja deškega semenišča, ki mi bo gotovo šel na roke. Moj tečaj je bil namenjen seveda samo Slovincem.

Slovenci v Zagrebu

Zadnjih štirinajst dni obiskujejo Slovenci Zagreb v posebno velikem številu; 30. aprila sta pripeljala dva posebna vlaka skoro 1700 oseb na tekmo Primorja in Concordije; zd se da bodo ti obiski trajali še ves mesec majnik.

Zagrebski Slovenci so za proslavili vstop v ta lepi mesec najprimerneje s koncertom lepih Marijinih pesmi, ki ga je priredilo Slomskovo prosvetno društvo cerkveni pevski zbor av. Roka v cerkvi sv. Katarine ob 5 popoldne. Cerkevni koncert je najprimernejši način da se obnovi spomin na nesrečno smrt Zrinjskega in Frankopana v Dunajskem Novem mestu. Pozivu na koncert se je odzvalo ogromno število, tako da je bila Slovincem še iz evharističnega kongresa znana Katarina cerkev prepolna in jih je moralo mnogo oditi, posebno starejših oseb, ki bi rade sedele. Pokroviteljstvo nad koncertom je prevzel naš rojak preč. g. kanonik Janko Barlé; pozna ga ves zagrebški glasbeni svet, pa so mnogi s svojim obiskom dokazali, da vedo ceniti zasluge navdse prijubljenega gospoda kanonika. Program je bil zelo pester; zbor se je menial s solisti, kajti iz naklonjenosti so sodelovali odlični člani zagrebške opere: gđc. Erika Družović, g. R. Bukšek in g. M. Šimenec; redkokdaj so imeli bolj hvaležno občinstvo, kakor sedaj, in ljudje, ki imajo le redkokdaj priložnost slišati operne pevce, so lahko občudovali sijaj posazmenih glasov. Strokovna kritika glede izvajanja zborovih točk je precej različna, vendar je napredek od zadnjega božičnega koncerta očividni. Seveda je treba še marsikaj izpopolniti, samo da bo zbor nadaljeval v tej smeri, kakor je pričel. Predvsem se bo treba v bodoče čim bolj močje držati sporeda, da bo zbor tudi v tem dokazal svojo točnost. Navzoči so bili

Planšarska šola na Menini planini

Banovinsko posestvo »Biboc« *na Menini planini, katero je do sedaj upravljajl okrajni kmetijski odbor, je pred kratkim prevzela v svojo oskrbo kr. banska uprava. Kakor znano, obsega to posestvo okrog 100 ha posekanega gozdnega sveta in nekaj pašnikov in gozda. Na planini je zgrajen tudi zidan planinski stan z moderno urejenimi hlevi za živino. Banska uprava namerava v prihodnjih letih izvesti melioracijo posekanih gozdnih kompleksov in urediti na planini po švicarskem vzorcu idealen planinski pašnik za vzgojo plemenske živine.*

V zastopstvu banste uprave je sedaj novi upravitelj posestva na Menini, inž. Sadar, za oskrbnika planinskega doma pa je postavljen z ukazom banste uprave, dosedanjí oskrbnik Franc Jeglič. Planšarji in živinorejci kamniškega in gornjegrajskega okraja iskreno želijo, da bi se na tem planinskem posestvu že letos pričela planšarska šola. Ta bi bila velikega pomena za povzdigo planšarstva in živinoreje, ki je pač glavni vir dohodkov prebivalstva gornjegrajskega in gornjega dela kamniškega okraja, zlasti pa Tuhinjske doline.

Rokovnjači v okolici Ptuja

Rokovnjači so se pojavili celo v neposredni bližini Ptuja. Okoliško ljudstvo, ki prihaja po opravkih v mesto, se vrača iz strahu le v skupinah na svoje domove. Ogrožena je javna cesta Rogoznica—Dornava. Dogodilo se je že več slučajev, da so bili posamezniki pri belem dnevu ustavljeni na cesti.

Tako se je neko dekle iz Polensaka vračalo pretekli ponedeljek iz Ptuja na svoj dom. Na cesti proti Dornavi pa se nenadoma pojavijo trije možki z revolverji, ki so prestrašeno dekle prisilili, da jim je izročila vse denar, katerega je imela v znesku 80 Din pri sebi.

Pretekli torek se je dogodilo isto nekemu starejšemu možu. Po opisu napadenih so rokovnjači tuji temnokožci, in ni izključeno, da so cigani. Orožniki iz ptujске postaje so uvedli obširno preiskavo.

V prihodnjih počitnicah je bil svetovni esperantski kongres v Draždanih. Naročil sem za drag denar dnevnik iz Draždan, da sem imel obširna avtentična poročila o tem za mene takrat navdse važnem dogodku, da sem mogel poročati v naše liste. Čital sem takrat razne krestomatije, romane, razprave. Pisal sem članke in novice v časnike in časopise. Marsikaj je romalo v koš.

Na Ptujju sem priredil v Narodnem domu prvo esperantsko veselico. Pelj smo naše slovenske pesmi v mojem prevodu, kakor »Slovenju, ti estas bel« *in druge. Pripravili smo tudi igro v esperantskem jeziku, pa je radi nenadnih težkoč nismo mogli vpriporiti. Prireditev je bila zelo dobro obiskana. Imel pa sem mnogo težav. Neki gospod, velik narodnjak ki je z damami najraje kramljal nemški, me je nabružil, ko sem mu ponudil vabilo za mojo prireditev, češ da on obiskuje samo slovenske prireditve in da je sramota, da se »Narodni dom« *zlorablja za take profane mednarodne manifestacije.**

Ko sem prišel jeseni v Gradec na visoko šolo, sem se kmalu našel z graškimi esperantisti. Na društvenih sestankih sem vzbujal pozornost s prevodi naših lepih slovenskih pesmi, kakor Prešernove »Luna sije« *in drugih.*

Takoj drugi tečaj sem se znašel v zlati Pragi. Tudi tu sem zahajal v esperantsko društvo in občudoval agilnost čeških esperantistov. Razven slovnice sem priredil še mali ključ in ga poslal v London v centralo, ki je izdajala take male slovnice v vseh raznih jezikih. Na žalost je moj rokopis tam nekje obtačil. Želel sem še izdati rečnik, toda ni bilo denarja.

Dopisoval sem mnogo. V najlepšem spomnu imam dve dopisnici, ki sem ju dobil od takratnega angleškega princa of Mayo, ki je bil vnet esperantist in mi je poslal sliko svojega očeta Eduarda VII.

Ves čas svojega aktivnega delovanja na esperantskem polju sem ostal osamljen. Nobene pobude, nobenega aktivnega somišljenika. Edini, ki mi je pisal, je bil naš neutrudljivi pater Skrabec, ki mi je poslal svoj načrt svetovnega jezika na latinski podlagi. Zato ni čudno, da sem se, naveličal biti glas vpijočega v puščavi. Esperanto je v meni vzbudil zanimanje za žive jezike. Tako vsaj za mene osebno ni bila brezplodna ta epoha in mojem življenju.

Dr. Lujo Kosar.

zadovoljni s izvajanjem in čula se je splošna želja, da bi Slovenci kmalu priredili kaj podobnega. Koncert so pohvalili tudi mnogi radio-poslušalci, ki so imeli o izvajanju etnotnejsi vtis kakor poslušalci v cerkvi. — Hrvaška kritika (Jutr. list in Hrv. Straža) je posebno poudarjala simpatije, ki jih uživa mladi zbor pri vsem občinstvu. Slomskovo prosvetno društvo je pa s to prireditvijo zopet dokazalo, da živi; saj je to v kratkem času njegovega obstoja že šesta prireditev. — Skoro bo odprta knjižnica, pozivajo se pa vsi, da po svojih močeh darujejo kaj knjig, ki naj jih pošljejo na naslov knjižničarja: dr. Marija Klemenc, Tomislavov trg 9. L. Zagreb.

V tem mesecu so obiskale Zagreb tudi mnoge slovenske šole. Poleg dveh posebnih vlakov dne 30. aprila je prišlo s posebnim vlakom 10. t. m. okrog 400 dijakov humanistične gimnazije s svojimi profesorji in g. ravnateljem dr. Lokarjem pogledat si hrvaško prestolnico. Imeli smo tudi obiske ljubljanskega in mariborskega učiteljskega, ljubljanskega liceja in druge. Obetajo se nam pa še mnogi drugi. Vsi so odšli z zelo lepimi vtisi in počutili so se skoro kakor doma. Mnogi med njimi so našli svoje znance in prijatelje v gostilni pri Harmici, ki jo vodi g. Černe, znani gostilničar s Svete gore pri Gorici. — Zastopniki vse Slovenije so bili te dni večkrat zbrani pri njem in vsakemu je gospodar mogel postreči s pijačo in jedjo po njegovem okusu. Čvček in proško, ljutomersko vino in meličan, vsega je bilo dovolj, največ pa veselja nad snidenjem v domačem krogu. Mnogi so dobili pri tem slovenskem konzulu dobre in zanesljive informacije.

V mesecu maju in juniju bo še nekaj prireditev, vse pa bo zaključilo skupno romanje k sv. Ksaverju na Mahničev grob.

Nesreča v vodnjaku

Novo mesto, 17. maja.

Ribič Janez, kočar, iz G. Karteljevega, je pomagal nekemu posestniku na Selih pri odstranjevanju materijala iz vodnjaka. Pri dvigavanju je bila posoda prepolna. Kamen iz posode je zdrsnil in zadel na glavo nesrečnemu Ribiču, ki je moral iskati pomoči v kandijski bolnišnici Usmiljenih bratov.

Nevaren tat pod ključem

Celje, 18. maja.

Celjski policiji se je posrečilo aretirati 25-letnega brezposelnega natakarja Pernata Antona iz Črešnjevca pri Pragerskem. Aretiran je bil dne 16. t. m. zaradi splošnega suma pri Zeleneh travniku. Zasladovalo ga je več polic. dnevnikov zaradi različnih tatvin. Pri njem so našli 12 dramof. plošč. Perrat je trdil, da so plošče njegova last in da jih je kupil na Teharjih, med preiskavo se je pa ugotovilo, da je bil pred kratkim v Rogoški Slatini, kjer je ukradel radio aparat, vreden nad 6000 Din, in teh 12 plošč. Radio aparat mu je zaplenilo orožništvo že med potjo v Celje.

Značilno je dejstvo, da je Perrat kradel samo svojim prijateljem. Kolikor je dosedaj ugotovljene, ga je napravil skode čez 20.000 Din. Predvsem je osumljen sledečih tatvin, med katerimi nekatere priznal, drugih ne: začetkom marca tega leta je osumljen, da je odnesel svojemu sorodniku blaga v vrednosti 3819 Din, kmalu nato nekemu svojemu prijatelju obleke za 700 Din, nato Stanku Stermolu v Trzinu za 2280 Din, mizarskemu mojstru Vidolu v Mengšu kolo, vredno 1000 Din, zopet Stermolu v Trzinu blaga v vrednosti 4410 Din, g. Šraju v Radomljah obleke in kolo, vse skupaj v vrednosti 6000 Din, in končno že zgoraj omenjeno tatvino.

V soboto, dne 8. aprila je spal v nekem tukajšnjem hotelu, kjer je pri odhodu odnesel dve stenski preprogi in eno odejo in ključ v vrednosti 800 Din. Vse kar je ukradel, je prodal v Zagrebu na Sejmišču, razen dveh sukenj in obeh koles. Suknje je zastavil v zastavljalnici v Ljubljani, eno kolo prodal, za eno se pa ne ve, kje se nahaja. Izročil je bil v zapore tukajšnjega okrožnega sodišča.

Ljubljanske vesti:

Severni del Ljubljane - Bežigrad

Bežigrad se razvija čedalje bolj. Kmalu bo postal eden najlepših ljubljanskih vrtnih okrajev. Ena glavnih njegovih ulic, Pleteršnikova ulica, ki se pričenja tik za strojnimi livarnami in gre od Livarske ulice vzporedno z Dunajsko cesto, je malone že vsa zazidana. Samo njen spodnji del kaže še nekaj nezazidanih parcel, tako ob križišču s Smoletovo ulico, a te so že vse v trdnih rokah. Zdjaj so Strojne tovarne in livarne prodale tudi ves svet ob podaljšku Smoletove in Livarske ulice tja do Kobariške ceste. Cena stavbnih parcel je precej visoka. Nekdanje začasne barake, zgrajene kmalu po l. 1919 za uradnike in uslužbence Strojnih tovarn in livarn, pravkar podirajo; namesto njih bodo nastale lepe vile in vrtovi. Tudi Kobariška cesta bo s tem mnogo pridobila, ker bo izgubilo nelepo zidovje, ki je v dolžini kakih 200 m kazilo to cesto. Iliše in vile, ki se bodo tu zidale, bodo stale tik ob cesti, brez prednjih vrto, kar je čisto prav, ker bo imela Kobariška cesta značaj glavne prometne žile Bežigrada. Kako in kdaj se bo pa uredil njen spodnji del, ki zadeva skoraj pravokotno ob zid Strojnih tovarn odnoso skladni Balkana, je še odprto vprašanje. Tudi Pleteršnikovo ulico bo treba še zveleirati, zlasti se bo moral precej tudi klanec od

Costove ulice navzdol primerno ublažiti, morda s tem, da se zniževira do pričetka Livarske ulice. To pa se bo moralo zgraditi, preden se zazidajo še prazne parcele, da ne bodo pozneje nastali problemi kakor na Riharjevi in v manjšem obsegu tudi v Skrabčevi ulici.

V zgornjem delu Bežigrada se je prodrla in razširila Trstenjakova ulica prav do Dunajske ceste ob Strupljevi lesni trgovini. Tam je na desni strani še nekaj parcel za nove vile. Če se bodo zgradile, se bo zakril pogled na veliko, staro gramozno jamo med to ulico, Dunajsko cesto in Pleteršnikovo ulico. Ta jama se, kakor vse kaže, nikdar ali pa vsaj v doglednem času ne bo zasula.

Kadar se bo preložil sedanji tovorni kolodvor ob Gorenjskem kolodvoru drugam in ko bo postal ta kolodvor le postaja za osebni promet, tedaj se utege podaljšati ali Costova ali Trstenjakova ulica prav do kolodvora. Zveza Bežigrada s Celovško cesto po Medvedovi ulici je vsekakor nujno potrebna. Seveda so to velika vprašanja in zvezana z velikimi izpremembami in stroški zlasti železniške uprave, zato bo poteklo še precej časa, preden se ti načrti uresničijo.

K nedeljskemu koncertu A. P. Z.

Joj, koliko skeptikov je danes nad sodobno maldino. Ali je mladina sploh zmožna resnega konstruktivnega dela? Se vprašujejo mnogi. Zanimujejo in svare jo — mladina pa gre svoja pota, ne oziraje se na njihove očitke. V družini in družbi je sovraštvo in nasprotje med stari in mladimi, v literaturi so jim mladi zlezli čez glavo, v slivstvu se spotikajo nad njihovim ustvarjanjem, v muziki motijo disonance njih sentimentalna ušesa. Povsod je prelom. Komaj doba pol generacije je, ki nas loči po starosti — pa tako močna diereza. Vojna doba je mejnik, v življenje je postavila nove probleme. Danes ni čas romantike in sentimentalnosti — ni prijateljskega razmerja med profesorjem in dijakom, očetom in sinom. Tuja sta si ta dva človeka — ne razumeta se. Zato tudi toliko skepticizma nad delom in ustvarjanjem današnje mladine.

Največje možnosti, da bi se Slovenci dvignili do svetovne višine, imamo le na reproduktivnem glasbenem polju in še to le v petju. Saj ni morda naroda na svetu, ki mu bi bilo petje tako prirojeno kot je nam Slovencem. Naša dekleta prepevajo na polju, fantje na vasi. Žene pojo uspavanko svojemu otroku — pa tudi moške jo vretjejo pri čaši vina. Petje se razlega ob jutranjem svitu — in poznem večeru. Zato bi morali Slovenci z intenzivnim delom dvigniti naše petje do take višine, da bi reprezentirali Slovenci s petjem našo pesem in domovino v svetu. To nalogo si je nadela naša akademska mladina s Francetom Maroltom. Kljub velikim težavam je A. P. Z. z velikim idealizmom započel svoje delo in že pred leti na svojih koncertih pokazal slovensko moderno, sedaj pa predstavlja Slovencem moža — Antona Foersterja, ki je med nami živel in delal dolga desetletja, ter nam zapustil delo, ki je, kot pravi Marolt, sto klastrov globoko zakopano na slovenski glasbeni njivi.

Zato vabimo vse, ki dvomite nad akademsko mladino, in vse prijatelje lepega petja. Za nedeljski dopoldanski koncert so cene zelo nizke (12 do 2 Din) in se dobe vstopnice v predprodaji v unionski trafiki.

Akcija Rdečega križa

Ljubljana, 18. maja.

Danes je Krajevni odbor Rdečega križa ponovil nabiralno akcijo obleke in obutve za bedne sloje. Kakor znano, je lanska akcija prav dobro uspela in je bilo na zimo preskrbljenih z nabrano obleko in obutvijo več sto revežev. Letošnja akcija se dosedaj sicer ni v taki meri obnesla kakor lani, vendar pa je današnje nabiranje kolikor toliko le uspelo. Vzroka, da letošnja zbirka ni dosegla lanske, sta predvsem dva: prvič so ljudje že lani oddali vso odvišeno obleko in so imeli letos le malo ponošene obleke ali obutve, drugič pa je danes nagajalo vreme, vtila se je celo ploha, tako da je bilo nabiranje zelo ovirano. Vendar pa se bo nabiranje še ponovilo, ker so se že pričeli oglašati ljudje pri Rdečem križu s pritožbami, zakaj se nabiralci niso oglašili pri njih, da bi jim oddali odvišno obleko. Nabiralci so bili sicer na desetih avtomobilih, pred njimi pa so se na štirih avtomobilih vozili fanfaristi društva »Sloge« ter so sistematično obredili vse mesto, vendar pa zaradi slabega vremena marsikatera stranka ni mogla oddati pripravljene zavojčka. Kakor čujemo, se bo nabiranje v kratkem ponovilo.

340 Čehov v Ljubljani

Ljubljana, 18. maja.

Danes je prišla v Ljubljano večja, 340 oseb močna skupina Čehov, ki se mude na izletu po Jugoslaviji. Ta izlet je priredila znana češka turistična organizacija »Pestri teden«. Čehi so dosedaj obiskali v Jugoslaviji Belgrad, Sarajevo, Dubrovnik, Split, manjša dalmatinska mesta, dalje Zagreb in danes ob 4 popoldne so prišli v Ljubljano. Na ljubljanskem glavnem kolodvoru je pozdravil goste v imenu Ljubljane in ljubljanske občine izprašani tujski vodja, mag. uradnik g. Kozinc, ki jih je nato vodil po mestu. Gostje so si ogledali mestne zanimivosti. Po obisku v Ljubljani obiščejo goste še Gorenjsko, zlasti Bled, nato odpuščejo čez Jesenice in Solnograd v domovino.

Slamičev natak ar Janez, ki pove nam rad katero, rekel je, da nudi danes rib izvrstnih na izbiro!

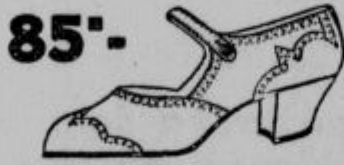
Novi nasadi na Gradu

Na južni strani grajske planote, tam kjer se oepi vozna pot na Osoje in dalje proti Ulici na grad, so pretekli mesec majhnih kos planote nekam uredili. Ta kos sega do grička, na katerem je golobja postaja, ograjena z bodečo žico. Obiskovalci gradu so se že veselili, da se bodo tej kaj postavile klopice, ker je odonodot res diven razgled na ves šentjakovski, trinovski in dvorski okraj in dalje proti barju, Krimu, Ljubljanskemu vrhu in Polhograjskim dolomitom. Zdi se pa, da so nastale neke zapreke, ker se je sedaj tudi ta, občinstvu namenjeni novi nasad in park prav tako ogradil s trojno bodečo žico.

Na spodnji poti, ki drži od Zavinkov proti Mažji stezi, je magistrat namestil stari leseni plot, kolikor je mejl na pobočju nad mestnimi hišami, s trdim zidom. Treba bo tudi druge lastnike pripraviti do tega, da tudi oni napravijo zidne ograje, ki pa naj ne zastirajo pogleda navzdol. To bo v njihovo lastno korist, saj na ta način najuspešneje obvarujejo hiše za Mestnim in Starim trgom kamenja in skal, ki se kaj rade rušijo in v ale navzdol.

Kaj bo danes?

Drama: Zaprti. Opera: »Pri belem konjičkaru. Izven. Globoko znizane cene. Kino Kodoljevo: Zaprti. Nočno službo imajo lekarnar: mr. Bahovec, Kongresni trg, mr. Ustar, Sv. Petra cesta in mr. Hočevar, Celovška cesta.

Rjavi ali črni damski boks čevlji.

Ant. Krisper

Mestni trg 26 Ljubljana Stritarjeva ul. 1-3

Rogozovo gostovanje preloženo. Rogozovo gostovanje v Hamletu se mora žal preložiti na poznejši čas, ker mu je vsled repertoarja Nar. divadla v Pragi že dovoljeni dopust odgoden. Prosimo, da p. n. občinstvo to blagohotno upošteva.

Poizkusne dušeslovne vaje. Na naši univerzi delajo poizkusne dušeslovne vaje, za katere bi bila potrebna tudi udeležba drugega občinstva. Udeleženci teh poizkusov bi ne bili poizkusne osebe, temveč samo opazovalci, ki naj bi beležili svoje vtise, katere bi v teku poizkusa dobili. Za uspeh poizkusov bi bila potrebna čim večja udeležba opazovalcev iz različnih stanov in starostnih dob. Zato naproša vodstvo podpisane seminarja vse, ki bi imeli za stvar zanimanje, da se oglase v filozofskem seminarju (univerza na Kongresnem trgu, I. nadstropje, soba št. 72) v dnevih od četrtka do sobote med 11 in 12 popoldne ali pa med 6 in 7 zvečer. Ob tej priliki bo vsakemu vse potrebno pojasnjeno. Poizkusi pa se morejo vsled določene razporeditve dela na univerzi vršiti samo v teh časih: v ponedeljek od 18—19, v torek in sotobo pa od 16—17. Začetek v soboto 20. t. m. v Ljubljani, dne 16. maja 1933. Vodstvo seminarja za filozofijo in eksperimentalno psihologijo na univerzi v Ljubljani.

Napravite ograje ob Ljubljani! Če nekajkrat smo opozorili varnostno oblast in mestno občino, naj poskrbe vendar za telesno varnost občinstva ob bregovih pogobljenih Ljubljani, to je ob stari cukrarni in ob poti za splošno bolnišnico. Vzlic nesrečam, ki so se pripetile, pa se nihče ne gane. Pozivljamo banško upravo, da napravi red in naj pokliče tiste, ki odlašajo s to prepotrebno napravo, na odgovor!

Prošnje za sprejem v počitniške kolonije. Mestno načelstvo v Ljubljani opozarja vse starše, da poteče rok za vlaganje prošnje počitniških kolonij dne 20. maja 1933. Pozneje dosepele prošnje se ne bodo upoštevale.

Za koncert trboveljskih slavčkov vlada ogromno zanimanje, zato prosimo vsakogar, ki namerava obiskati njihov koncert v sredo, 24. t. m. v veliki dvorani Uniona, da si kupi vstopnico že v predprodaji po običajnih koncertnih cenah v knjigarni Glasbene Matice.

Nastop gojencev Glasbene Matice. Danes, v petek, dne 19. t. m. ob 17 je v dvorani Filharmonične družbe produkcija gojencev šole Glasbene Matice. Nastopijo naslednji gojenci: Pogačnik Ivica, Ogrin Ksenija, Baloh Janez, Zidarič Ksenija, Burger Ada, Stradnar Josipina, Magolič Miloš in Ana, Rogl Danica, Sušteršič Vera, Mahkota Angelca, Kobe Peter, Dolmovič Slavko, Klemenc Lilijan, Jelenič Ljubica, Krulje Stefanija, Sodnik Zorka, Druškovič Slavko, Fajdiga Pavel, Masle Sonja, Mateliš Ljudmila Koch Ivana in Zora, Šter Ciril, Zafred Vida in Šivic Gustav.

Pokojninski zavod za nameščence sporoča, da se kotelji in svoje uradne prostore v Gajevo ulico št. 5, I. in II. nadstropje, kjer bo od ponedeljka dne 22. t. m. dalje uradoval.

Mesta zastavljalnica, bo imela redni dražbi oktobra zastavljenih predmetov in sicer za dragocenosti dne 6. junija, za efekte pa dne 12. junija t. l. ob 15 dalje v uradnem prostoru na Poljanski cesti št. 15.

Specialno izbiro modnih hlač in pumparc dobite najceneje pri Preskerju, Sv. Petra cesta 14.

Konec gramozne jame

Ljubljana, 18. maja.

Poročali smo že, da je mestna občina odpravljala stanovanje vsem strankam, ki stanujejo v gramozni jami ob Vodovodni cesti, to je v dveh mestnih barakah, ki sta tam zgrajeni. Mestna občina namreč namerava to jama zasuti, in sicer z gruščem, ki ga bodo nakopali v Ljubljani. Sodišče je sedaj oddrilo sodno deložacijo vseh strank. Strankam je dan rok do 14. junija t. l., da se izselijo, sicer bo sodišče izvedlo na ta dan prisilno deložacijo. Za ta dan je organizirana že policijska asistena, tako da se bo mogla deložacija izvesti. Deložacija je prizadela okoli 30 strank, mestna občina pa že sedaj izjavlja, da za polovico teh strank, ki niso v Ljubljano pristojne, ne bo pripravila niti začasnih stanovanj. Prizadete stranke so sicer vse revne in so ljudje po večini brezposelni, vendar so proti nekaterim zelo velike pritožbe. Zlasti pa stanuje tam kot podnajemnik mnogo Bosancev, ki se bavijo z najbolj različnimi posli.

Poizvedovanje

Izgubila sem v nedeljo od unionske dvorane do šentjakobskega mostu za vodo majhno črno skungo booz z belo liso na glavi. Najditelj naj jo odda v upravi »Slovenec« proti nagradi.

Pozivljamo dotičnika, ki je večeraj na glavni pošti v I. nadstropju v denarnem oddelku pri okencu vzel okroglo škatlo z dragoceno avbo, naj jo odda pri hišnici v Pražakovi ulici št. 3, da se izogne zasledovanju.

Celje

Primarij dr. Franc Pestotnik, specialist za živčne bolezni ordinira od 15. maja v Celju, Krekov trg 7-II, v palači Mestne hranilnice, dnevno od 1/2 do 4 popoldne, ob nedeljah in praznikih pa od 11 popoldne do 1/2 popoldne.

Najstarejši Celjan umrl. V sredo, dne 17. t. m. je umrl v tukajšnji javni bolnišnici g. Batič Jakob, slikarski mojster v Celju. Pokojni je bil rojen 22. avgusta 1840 v Gorici in je izvrševal v Celju slikarsko obrt. Čez dobre tri mesece bil dopolnil 93 let. Pod Tegetthoffom se je leta 1866, boril proti Italiji. Svojo obrt je izvrševal vse dotlej, ko je pred kratkim časom odšel v bolnišnico. Pogreb se bo vršil danes ob 5 popoldne na mestnem pokopališču. Naj počiva v miru!

Smrtna nesreča. V tukajšnji javni bolnišnici je večeraj umrl Edvard Podgoršek, komaj eno leto star sinček kočarja iz Trnovelj. V sredo popoldne ga je brcnil konj v desno stran čela, mu s tem prizadejal večjo rano in je otroku tudi počila lobanja. Prepeljali so ga v tukajšnjo javno bolnišnico, kjer je pa večeraj umrl. — V bolnišnici je tudi umrl Doler Martin, 60 let, prevzihtar iz Trnovelj. N. v. m. p.

Planinsko predavanje. Ga. Mira Debelakova iz Ljubljane bo predavala danes ob 8 zvečer v risalnici meščanske šole o moderni plezalni tehniki v Alpah.

Lutkovna predstava. Skavtski lutkovni oder v Celju bo vzprizoril v soboto, dne 20. t. m. ob 4 popoldne v Zdravstvenem domu lutkovno predstavo »Gašperček v peklu«.

Dar Vincencijevi konferenci. G. Mastnak Ivan, trgovec z manufakturo in konfekcijo na Kralja Petra cesti, je daroval Vincencijevi konferenci sv. Danijela dve fantovski obleki, 2 para otroških nogavic, 2 otročji srajci in 200 Din v gotovini. Odbor Vincencijeve konference se velikemu dobrotniku za njegov lepi dar najiskreneje zahvaljuje in želi, da bi našel veliko posnemovalcev.

Proračun mestne občine potrjen. Ministrstvo za finance je z odlokom dne 3. maja 1933 potrdilo proračun mestne občine celjske.

Klub esperantistov v Celju bo imel v ponedeljek, dne 22. t. m. ob 8 zvečer v posebni sobi gostilne Filipič v Gledališki ulici IV. redni občni zbor z običajnim dnevnim redom.

Gledališka predstava na Ostrožnem. Prostovoljno gasilno društvo z Bagnega bo vzprizorilo v nedeljo, dne 21. t. m. ob pol 4 popoldne v salonu g. Fazarinca na Ostrožnem burko v treh dejanjih »Teta na konju«.

Ptuj

Vlomi na dnevnem redu. Današnja kronika beleži kar štiri vlome, ki so bili izvršeni v eni noči. Vlomi so v Doleni; rokoviščni so se spravili na vinske kleti in oropali kar tri posestnike. Napravili so za več tisoč Din škodo, kajti odnesli so skoraj vse vino, ki je bilo v kletih, izginile so pa tudi druge, v kletih spravljene stvari. V zvezi s temi vlomi so orožniki aretirali dva osumljenca, ki sta na sumu, da sta izvršila vlome, ker so pri njih našli del ukradenih stvari. Oddali so ju v zapore okrajnega sodišča. Četrtri vlom pa je bil izvršen pri posestniku Heleni Pišotek v Podložu. Iz podstrešja je izginilo meso ene cele svinje. Vloma odnoso tatvine v tem slučaju je osumljen neki Ivan H., ki je menda čutil, kaj ga čaka in je pravočasno izginil. Za njim je izdana tiralica.

Huda nesreča se je pripetila posestniku Julijani Trafela iz Dravce. Vozila se je po glavni cesti v Ptuj. Med potjo pa si ji je konj spuščil in zdirjal v občestni jarek. Trafelova je padla pod voz in se na glavi težko ranila. V obupnem stanju so jo prepeljali v bolnišnico.

Brezvestno uničevanje koristnih ptic. V zadnjih letih je opaziti, da so naše koristne ptice izpostavljene neusmiljenemu preganjanju, posebno nedorastli mladini, ki brezvestno uničuje in zasleduje mladi rod. Pritožbe od raznih strani se množijo, posebno opravičene so v tem pogledu tožbe lastnikov sadonosnikov, kjer vrše ptice, posebno sedaj v pomladanskem času, ogromno nalogo pri zatiranju škodljivega mrčesa. Prebivalstvo se opozarja na velike koristi, da se zaščitijo koristne ptice in da prebivalstvo vedno in ob vsaki priliki opozarja mladino na to okolnost. V slučajih, kjer bi se ugotovilo, da posamezniki brezvestno uničujejo in zasledujejo koristne ptice, je to prijavititi najbližji oblasti.

Kulturni obzornik

Slovenci

na 5. poml. razstavi v Belgradu (Naša umetnost je slabo zastopana.)

V nedeljo 7. t. m. se je vršila svečana otvoritev pete pomladanske umetniške razstave v Belgradu, ki bo trajala do konca tega meseca. Umetniki iz vseh delov Jugoslavije so zastopani, ali ne proporcionalno. Razume se, da je največ Belgrajčanov, če tako imenujem v preostalih stanujoče umetnike. Zagreb, ki ni v upodabljaloci umetnosti zadnja leta nič manj aktiven ko Belgrad, je naravnost mizerno (vsega skupaj štirje umetniki) zastopan. Tudi sodobna slovenska umetnost ni niti zdaleč predstavljena. V celoti razstavlja 77 slikarjev ozir. grafikov in 11 kiparjev, skupaj torej 88 umetnikov, razstava pa obsega okrog 220 del. Od teh 88 razstavljavcev jih skoraj tri četrtine (točno 57) živi in deluje v Belgradu. Po tem je že približno mogoče sprejeti oziroma zavreči mnenje, da ta razstava predstavlja (kar pa ni nujno morala) vsaj približno točen in kolikor toliko popoln obrat sodobe jugoslovanske umetnosti.

Slovensko umetnost zastopa devet slikarjev (po katalogu) in dva kiparja. To so: Ivan Vavpotič, Anton Gojmir Kos, Ivan Kos, oba Kralja, J. Tavčar, Bruno Vavpotič, Mara Kralj-Jerajeva, Miha Maleš in Lojze Dolinar. V resnici Miha Maleš sploh ni nič razstavil, France Kralj pa od kataloga navedenih treh del (olja) samo eno. Imed slovenskih slikarjev so bili naravnost od »Cvijete Zurorič« povabljeni A. G. Kos, oba Kralja in Miha Maleš. Ostali so se javili sami. Zakaj Maleševih

grafik in akvarelov (v katalogu je navedenih pet njegovih del) ni na razstavi, ne vem. Mogoče jih ni poslal. Isti slučaj je z olji Franceta Kralja. Portreta »Žene« in »Zagorice pozimi« namreč nisem nikjer našel. Pa je mogoče tudi, da so prirejevalci razstave zadnji trenutek eno ali drugo stvar iz nemotiviranih razlogov odbili. Zlasti v Kraljevem slučaju se mi zdi to zelo verjetno, ker če je prijatelj troje olj, gotovo ne bo pošiljal enega samega. Čisto logično bi bilo, če ne bi poslal nobenega ali pa vsa tri. Sicer bi pa to stvar mogla najbolje osvetliti France Kralj in Maleš sama. Vsekakor pa nekaj tiči za tem.

Čisto drugi, skoraj bi dejal škandalozen slučaj se je zgodil znanemu grafiku Ivanu Čargu. On že nekaj let živi in dela v Belgradu. Spada pa med najsocialnejše slovenske grafike in je tudi od strani kritike bil (n. pr. Razstava Julijske Krajine!) toplo sprejet. Letos je poslal štiri večja dela (olje, grafika), ki mu jih je pa žiri enostavno odbil. Pa to še ni glavno in vse. Proti temu bi se človek še ne pritoževal, ker žiri ima pač razne »spravice« in »dolžnosti«. Čargo pa ni človek, ki bi imel zveze z visjimi krogi in ki bi ga varoval aristokratski ščit »Cvijete Zurorič«. Glavno šele pride. Na razstavi se namreč nahaja čisto preprosta in brez večjih umetniških skupul delana Čarгова grafika, ki predstavlja belgrajsko savsko pristanišče. V katalogu je seveda ni. Obesena pa je, vsaj meni se tako zdi, ker niso imeli materiala. Najzanimivejše pa je to, da te slike sploh ni poslal Čargo na razstavo, ampak je po čisto drugih potih prišla v »Umetniški paviljon«. Torej: solidna in vpsalana dela (gospoda okrog »Cvijete«, vedite in zavedajte se, da ima tudi slikar Čargo nekaj avtokritike!) odbijajo, razstavljajo pa izven kataloga in brez vednosti avtorja delo, ki ga on ne bi nikoli poslal na podobno razstavo, ker ima celo vrsto olj kakor tudi grafik, ki ga jih ni treba biti pred nikomer sram.

Positivne rezultate bi dala splošna primerjava med načinom ustvarjanja sodobnih slovenskih in srbskih slikarjev. Vsekakor bi dognala, da obstoje kardinalne razlike med umetniškimi izživljanjem in stremljenji enih in drugih. Ni to samo različnost šol in umetniških smeri, vplivov in zgledovanj, marveč je še nekaj več, je globlja, psihološka razlika, radi katere je na prvi pogled očitna notranja disharmonija med deli slovenskih in n. pr. belgrajskih slikarjev. Na eni strani občutna, rekel bi vrojena skrb za linijo, mirnost, ravnovesje in odsotnost koloristične kričavosti, na drugi zanemarjanje črte in vsega, kar je z njo v zvezi, barvna preoblačnost (ne eamo v materijalnem smislu), južnjaško nastojenje in želja za neposrednostjo. Prva smer našemu realnemu času manj odgovarja kot druga, ker prva najlaže prehaja v posiljenost, dočim pomeni druga samo nedodelanost, ki še brutalneje učinkuje. Prav iz tega razloga, se mi zdi, da belgrajski kritiki ne sprejemajo in ne bodo nikoli pravilno sprejeli in razumeli umetnosti bratov Kraljev, ker jim je tuja, ker je ne razumejo, a imajo pre malo volje, da bi se s prave strani in pod potrebnim kotom pogledali vanjo. Žiri jih sprejema radi tega, ker jih je svetovna kritika sprejela. Vsa ko leto po vrsti sem se poslušal na sami razstavi in izven nje, najrazličnejše opazke na račun načina slikanja bratov Kraljev, ki so bile vse drugo ko umetne.

V tej smeri bi se dalo še marsikaj napisati, vendar radi omejenega prostora prehamaj na razstavljena dela. Tone Kralj je razstavil dvoje del, olje »Slovenska svatba«, ki je površinsko največje na razstavi in kompozicionalno najmočnejše, dasi ni dobilo osrednjega mesta, in grafiko »Smrt svetlega Stefana« (ostala brez številke!), kar je pa čisto dovolj, da je demonstrativno pokazal smer svojega ustvarjanja. V načinu obdelave je čisto nasproten tendencam in duhu našega časa.

Preveč miselnosti je v njegovih delih in premalo smisla za barvo. V tem se močno razlikuje od svojega brata Franceta, katerega »Kopalka« je mnogo bolj realistično gledana in stvarneje podana. Dočim je v Tonetovih delih neki čudno opojni misticizem, se France polagoma približuje čisto realističnemu gledanju predmeta. Razen tega je France Kralj razstavil še kip »Hercin portret« (gips iz leta 1931), ki radi mahkobe linij zelo dobro učinkuje. — Ivan Vavpotič je zastopan z dvema olji. »Franciška cerkev« (Ljubljana) je dobro, impresionistično podana slika. Tudi tihozitje z modro vazo je dražestno in na svoj način originalno rešeno. — Anton Gojmir Kos se je v »Skupini pri mizi« in »Fanti« pokazal kot poln realist. Posebej opozarjam na zanimiv studij kompozicije v obeh slučajih. — Ivan Kos iz Maribora je razstavil olje »Naši hribi s severne strani«, ki je karakteristična pokrajina hribovja južno od Drave in impresionistično rešena, in risbo s peresov »Starec«, ki je dokaz dobrega risanja. — J. Tavčar iz Brežic ni v oljati pokrajini — vedal nič novega. — Bruno Vavpotič je v štirih akvarelih iz Pariza in Benek pokazal mnogo rutine in pravega življenja. — Posebno dražesten pa je »Portret čeliste« akvarel na svilii) M. a. e. Kralj-Jerajeva. Ta žanr slikanja med Srbi sploh nima še tal in prav radi tega vpliva nekam ekeotično. — Od Slovencev nam ostane še kipar Lojze Dolinar, ki dela in živi v Belgradu. Pet del, ki jih razstavlja, dovolj zgovorno govori o sigurnosti, s katero kipar ustvarja. Posebej »Portret M. Hubada« v bronu je realistično začet in naravnost sijajen. Ostala bom radi pomanjkanja prostora le omenil (»Olga«, »Portret arch. M. Zlo-koviča«, »Suzana«, »Počitek«.)

Toliko o slovenskem delu na pomladanski razstavi, ki je, kakor sem že dejal, skrajno nepopoln. Popolnoma namreč razumem, da niso prišli impre-

Triurni opoldanski počitek

Ljubljana, 18. maja.

Ljubljanski trgovski sodniki so se danj poslali trgovskemu združenju prošnja, naj bi se v Ljubljani v vročih mesecih uvedel triurni opoldanski počitek, to je, da bi bili vsi trgovski obrati zaprti od 12 do 3 popoldne. Trgovski pomočniki so to svojo prošnjo utemeljili s tem, da bi v teh treh urah imeli ravno primeren čas za zadosten opoldanski počitek, ki je ob vročih dnevih še bolj potreben, kakor ob hladnih; ali za potrebne prehode ali pa za kopanje na prostem. Dokazovali so, da bi trgovina s tem le pridobila, ker bi se povečala potrebna svežost trgovskega osebja pri delu. Na drugi strani pa bi se dnevni promet v trgovinah prav nič ne zmanjšal, ker bi morale biti zaprte pač vse trgovine in bi torej bila izključena vsaka konkurenca, ki bi računala na promet v urah od dveh do treh. Sicer pa je znano, da v poletnih mesecih, saj še pozimi malo, skoraj nihče izmed kupcev ne obiskuje trgovin v uri od dveh do treh.

Prizadevanja trgovskih sodnikov pa niso našla primerne umevanja pri trgovcih. Ne vemo sicer za razloge, ki bi jih lastniki trgovskih lokalov navajali za svoj sklep, toda dejstvo je, da je ljub-

ljansko trgovstvo skoraj soglasno odklonilo zahtevo trgovskih naslavljenec.

K temu moramo pripomniti, da bi nam bilo bolj simpatično, če bi trgovci pristali na zahteve svojega osebja. Znano je, da po vsem svetu omejujejo trgovci ure delovnega tedna. V Franciji n. pr. ob vročih tednih trgovci sploh zapro trgovine za teden, dva. Seveda ne zapro vse trgovine hkrati, temveč menjaje se. V Angliji čim dalje bolj podaljšujejo tako zvano angleško soboto, to je prost odmor od sobote popoldne do ponedeljka popoldne, v Ameriki uvajajo trgovci poleg nedeljskega počitka še po prost dan za posamezne vrste na teden. Tako zapirajo po posameznih mestih manufakturni ob sredah, speceristi ob četrtkih itd.

Način, kakor ga je predlagalo trgovsko osebje v Ljubljani je najbolj preprost, da se poveča delopust. Na ta način bi ne bil prav nihče oškodovan, niti za dinar ne bi upadel promet, ker bi ljudje kupovali pač popoldne ali popoldne od treh dalje. Sicer pa nihče ne kupuje dandanes več, kakor mu je res potrebno in to že nakupi v sedmih urah od 8 do 12 in od 3 do 6.

Morda bi se le dobil način, ustreči želji trgovskih sodnikov, vsaj pri dobri volji!

bljeni, da pridete vsi, tudi tisti, ki ste iz drugih okrajev in boste sami organizirali podružnice. Zborovanje se bo vršilo na Grmu v veliki učilnici. Ravnateljstvo Kmetijske šole je šlo še dalje na roko, obljubilo nam je, da bi prenočilo na Grmu do 20 absolutov, ki bi morebiti prišli od daleč in bi se hoteli udeležiti vinarskega kongresa, ki bo v četrtki od 8—11 v telovadnici osnovne šole v Novem mestu. Drugi dan, v petek, bi pa bil izlet z avtobusom po Belokranjski: Lokveca, Metlika, Drašiči in nazaj: Metlika, dalje Črnomelj, Semič, Novo mesto. Absolventi, ki se pripeljejo po železnici, bodo imeli najbrže polovično vožnjo. Pričakujemo obiska v obilnem številu. Pridite, gre se za vaše interese! — Pripravljajni odbor.

— Pri slabem počutju je naravna »Franz-Josef«*c* grenčica prijetno učinkovito domače sredstvo, ki se z njim znatno zmanjšajo težkoče in češče zanesljivo koristijo že male količine. Dopisi ženskih zdravnikov hvalijo soglasno prav milo učinkovanje »Franz-Josef«*c* vode, ki je posebno izborna za nežni ustroj ženskega telesa. »Franz-Josef«*c* grenčica se dobiva v lekarnah, drogerijah in specer. trgovinah.

— Počitniške kolonije Protituberkulozne disperzija bodo tudi letos na Rakitni, v Medvodah, in v Lukovici. Prošnje za sprejem v kolonijo bo sprejel dispanzer najkasneje do 27. t. m.

— Vsek hišni posestnik, ki ima poleg hiše tudi vrt z zelenjavo, cvetlice in sadno drevje, posveča v začetku pomladi največjo pažnjo gotovo obdelovanju in ureditvi svojega vrta. Zato bo vsak resnično napreden gospodar sešel z zanimanjem po knjižici sadjarskega in vrtnarskega strokovnjaka M. Humeka. Domači vrt, tako se imenuje priročna knjiga, katero bi moral imeti vsak posestnik vrta. V njej najdemo praktična navodila kako vrt uredimo, obdelujemo in krasimo, pojasnjeno s 102 podobami v besedilu in 2 barvaistima slikama. Druga predelana in pomnožena izdaja, Ljubljana, 1931 — 234 strani, cena nevezani knjigi je 42 Din, vezani 54 Din. Tvarina je razdeljena v dva dela: v splošno vrtnarstvo in posebno vrtnarstvo. V prvem delu razpravlja o ureditvi domačega vrta, o pripravi zemlje in gnojenja, gnojilih ter o glavnih vrtnarskih delih. Posebno o poglavju o zelenjadstvu, o sadnem drevju na domačem vrtu, o okrasitvi vrta, o gojitvi sobnih rastlin (lončnic) ter na koncu o vrtnarskih opravilih v posameznih mesecih. — Onim pa, ki se pečajo v glavnem s sadnim drevjem, pa

Za negovanje las

Prilaj iz'ne. Lasje ne izpadajo več. Lasje zopet rastejo.

prilajamo najboljšo slovensko knjigo o sadjarstvu: Praktični sadjar, ki jo je spisal istotako naš priznani strokovnjak M. Humek. To je zbirka najvažnejših sadjarskih nauk pojasnjena s 24 barvanimi prilogami in 92 slikami v besedilu. Ljubljana 1923, 409 strani in stane vezana 80 Din. Obe knjigi je založila Jugoslovanska knjigarna v Ljubljani.

KDOR JE MALOKRVEN, BLED, BREZ TEKA mu dajte za okrepitev krvi »ENERGIN«. Otrokom za okrepitev 3 male, odraslim 3 velike žlice na dan.

»ENERGIN«*c* se dobiva v lekarnah ½ litra 35 Din

— Dolgo je že tega, kar se je iznašlo suvereno sredstvo proti glavobolu, migreni in neuralgiji t. j. Pyramidon tablete. Kdor je prej z mrzlimi oblaki stokajoč ležal v postelji, vzame enostavno sedaj nekaj tablet Pyramidona in kmalu je zopet zdrav in čil ter sposoben za delo. Pyramidon spada med ona zdravila, brez katerih danes nobeden ne more biti, ker v mnogih slučajih ugodno delujejo tudi proti revmatizmu, zobobolu, bolečinam v ušesih, išiasu itd. Hitro zmanjša vročino ter nima nikalnih škodljivih posledic.

— Usodno poznanstvo na železnici. Sedel je že precej ur v svojem kupeju, ko je vstopila »ona«. Zagledal se je v njen obraz, v njene temne lase, v njene modre oči. In kakor se čudno sliši — očarali so ga najprej njeni zobje. Zdal sta srečno poročena. In zdaj ima tudi on prav tako lepe zobe kakor ona, pravilno in redno negovane s Sargovim Kalodontom. Sargov Kalodont, edina zobna krema pri nas, ki ima v sebi sulfocinovin oleat po dr. Bräunlichu, ohrani zobe trdne in svetle, ker odpravi polagoma in zanesljivo zobni kamen, tega največjega zobnega sovražnika, za vselej.

— Pri boleznih sira in popnenju žil, nagnjenosti h krvavitvam in napadih kapi zasigura »Franz Josefov«*c* grenčica lahko izpraznjenje črevesa brez vsakega napora.

Maribor

□ Prošnje procesije na Križev teden bodo in sicer v ponedeljek, dne 22. t. m. ob pol 7 franciškska procesija v stolnico; iz stolnice gre procesija okrog šestih in sicer v ponedeljek v baziliko Matere milosti, v torek k Sv. Magdaleni, v sredo v cerkev sv. Alojzija. — Iz bazilike Matere Milosti pa gre procesija v torek k sv. Jožefu v Studencih, v sredo pa k sv. Barbari na Kalvarijo.

□ Žetev smrti. Na Koroški cesti 17. je umrla v sredo blaga žena, zasebnica Marija Koren. Dosegla je starost 69 let. Pokojnico polože k večnemu počitku na mestnem pokopališču jutri v soboto ob treh popoldne. Naj počiva v miru, zalujočim naše globoko sožalje.

□ Trboveljski slavčki pridejo danes zjutraj z vlakom ob četrtno 9 v Maribor. Na kolodvoru jim bodo Mariborčani priridili mal sprejem, da se jim kot prvi v domovini oddolže za lepe uspehe, ki so jih dosegli na svoji čehoslovaški turneji.

□ Glasbena Matica pojde na turnejo. Mariborska Glasbena Matica pripravlja v kratkem turnejo po naši ožji domovini. Maticiarji ponesejo najprej našo pesem v Slovenske gorice in Priekijo.

□ Tihotapstvo cvete — kljub ostro zastraženi meji. Za boren dobiček in tihotapsko strast zastavljajo ljudje brezskrbno svoje življenje. V noči od srede so obmejni stražniki zasledili skupino tihotapev na samotnih poteh med Sv. Križem in Sv. Duhom. Počili so v noč strelji, ki pa so tihotapcem le podbrusili pete. Radi lažjega bega so odvrgli nekaj cul, v katerih so našli stražniki običajno tihotapsko robo: cigaretni papir, vizigalne kamenčke.

□ Izgubljeni sin. F. Danko, ki je dne 16. t. m. na čolnu odjadral vzdolž Drave, se je v veliko veselje svojih starišev vrnil zdrav in čil nazaj domov.

□ Avto je povozil 49 letnega progovnega delavca Jakoba Podkrižnika na Janževi gori. Zadel je težke poškodbe na glavi in obeh rokah.

□ Zeleno polje. V nedeljo ob 15. prvenstvena tekma med rezervami Svobode in Železničarja. Ob 16.30 prijateljska tekma med železničarji in Svobodniki. Obe tekmi se vršita na novem igrišču SK Svobode. V nedeljo, dne 28. t. m. se bosta najbrže preiskusili moštvi poljskega državnega prvaka »Krakoviac, ki priraja turnejo po Jugoslaviji ter naši vrli »Mariborci«.

□ V nedeljo zaključek. V režiji gospe Starčeve vprizori v nedeljo ob petih popoldne v dvorani na Aleksandrovi 6. dramski odsek magdalenske kongregacije svojo zaključno letošnjo igro in sicer otroško pravilčno igro »Princeska Zlata«. Pojdimo, podprimo!

□ »Kralj Brkolina«. Studenška deska osnovna šola vprizori jutri v soboto »Kralja Brkolina«. Starši in prijatelji mladine! Dobiček gre v dobrodelne namene.

□ Prekmurska svatba. K jutrišnjemu prekmurskemu večeru v Narodnem domu pojasnjemo nekatere zanimivosti zadevnih prekmurskih običajev pri svatbah. Kaj so to »pozvačinice«*c* teden dni pred svatbo pošljeta ženina in nevesta vsak svojega pozvačina (vabiti — zvati — pozvačin) k sorodnikom in sosedom. Pozvačina vabita na gostijo; na glavi imata do pol metra visok klobuk, okrašen s papirnati rožami. Od roba klobuka jima visijo po licu pisani trakovi. V rokah nosita lesene sekire, na koncu katerih je napeta jezeva koža. S sekirjo »jezata«*c* deco, ki trumoma hodi za pozvačinoma. V torbi nosi kruh, v čutari vino. Kamor prihaja vabit, natoči vabljencem vina in poda kos kruha, da bodo vedeli, kakšen kruh bodo jedli in kako vino pili na gostovanju.

□ Sprejemanje učencev v počitniško kolonijo. Mestno načelstvo mariborsko se je sporazumelo z Državnim zdravstvenim domom, Pomladkom rdečega križa, društvom za zdravstveno zaščito dece ter državnim higijenskim zavodom radi enotnega postopka pri sprejemanju učencev osnovnih, meščanskih in srednjih šol v počitniško kolonijo. Učenci, ki se določijo za počitniško kolonijo na javno stroško, se upoštevajo le, ako bo preiskava ugotovila, da zato sposobni iz zdravstvenega in socialnega stališča. Pregled v osnovnih šolah izvrši mestni šolski zdravnik dr. Wankmüller, v meščanskih, sred-

Prijeti tatovi

Ljubljana, 18. maja.

Policija je prijela 26 letno Angelo, precej pokvarjeno dekle, ki jo je ovidel neki moški, da ga je okradla. Ovidatelj je tatvino v precejšnji meri zam zakrivil, ker se spuša v družbo s takimi dekleti. Angelca je pobrala svojemu kavalirju štiri prestane, uhane, vratno verižico in srebrno žensko uro. Vse te stvari je policija našla pri njej. Pri aretaciji pa se je izkazalo, da je Angelca izrgala iz svoje poseleške knjižice nekaj listov, na katerih so bila zanj neugodna spričevala, tudi je nekoliko popravila rojstno listino, ker je hotela biti še mlajša kakor je. Ze dosedaj je bila nekajkrat kaznovana, sedaj pa pride še kaznen za njene nove grehe.

Snoči je kričal pred magistratom mlad fant: »Kar pride naj policaj, ga bom prec v Ljubljano vrgel!«*c* Stražnik je res takoj prišel in si ogledal kandidata za policijski zapor, nakar ga je vzel s seboj na stražnico. Junaka so malo pregledali ter so ugotovili, da ga prav potrebujejo. Zahtevalo ga bo namreč sodišče, ker je nekdo v vasi Konju pri Vačah okradel svojega gospodarja, ki mu je služil za hlapca. Fant je nekdanji gojenec vzgojevalnega zavoda na Ponovičah.

Kmalu po polnoči je davi opazil stražnik v Tivoliju dva mlada fanta, ki sta vlamljala v barako branjevce Leopoldine Zajčeve. Fanta sta pred stražnikom zbežala proti Šiški, toda stražnik ju je na Celovški cesti prijel in aretiral. Fanta sta 26 letni Franc in 23 letni Jože, oba doma z Goriskega. Oba sta priznala, da sta nameravala vlamiti v barako. Za vlam sta se zmenila tri ure prej v Zvezdi. V baraki je bilo živil v vrednosti okoli 2000 Din, škode na odtiranih žabcah pa sta napravila za okroglo 100 Din.

Nekemu krojaškemu vajencu na Rakovniku je bila ukradena pred tremi tedni kompletna obleka. Ta krojaški vajenec pa je včeraj naletel v mestu na neznanega moškega, ki je bil v njegovi obleki. Dal ga je aretirati. Aretiranec je bil Bosanec Omer Čerčević, ki pa je povedal, da je obleko kupil od drugega Bosanca Hercegoviča. Polcija bo skušala razvozlati zamotano zadevo, kdo je to obleko ukradel.

Koledar

Petek, 19. maja: Peter Celestin, papež. Pudentijana, devica.

Osebna vest

— Duhovniška vest. Alojzij Pajtler, kaplan v Cirkovcih, je premeščen na Muto.

Ostale vesti

— Izjava. Dne 4. t. m. je »Slovenec«*c* prinesel imena nekaterih Slovencev, ki so bili v Belgradu vpisani kot ustanovitelji nove Jugoslovanske narodne stranke. Med drugimi je bilo pribečeno tudi ime: Alojzij Miklavčič, zidar pri D. M. v Polju. To se mi zelo čudno zdi: Prvič sem komaj dobre 3 tedne pri D. M. v Polju, kamor sem prišel iz Zagorja ob Savi, kjer sem doma; drugič nisem še polnoleten in se kot tak s politiko ne morem pečati najmanj pa ustanavljati kako stranko; tretjič pa me ni volja, da bi sodeloval pri stvarih, ki za nje nimam smisla. Ko bi vedel, kdo je moje ime tako podtaknil javnosti, bi ga tožil. Zdi se mi pa, da je moral to biti kdo iz Zagorja, ker je največ podtaknjenih imen prav iz Zagorja. Zato prosim uredništvo »Slovenca«, da to moje izjavo natisne, da me ljudje ne bodo imeli za nekaj, kar nisem. — Alojz Miklavčič l. r.

— Vsem absolventom kmetijskih šol Dolenjske! Dne 25. t. m. ob 14 bo širši sestanek absolventov kmetijskih šol. Če bo oblast do takrat potrdila pravila podružnice, bo po sestanku ustanovni občni zbor. V ta namen ste va-

Fran Barbalič: Peroj, srpsko selo u Istri (cena 15 Din). Malo je v Evropi izvzemši Baske, Korziko, Sardinijo, Albanijo etnološko, folkloristično, zgodovinsko pa geografsko tako zanimivih dežel kot je poluotok Istra. Fran Barbalič, ki nam je med drugim podaril v političnem pogledu neprecenljivo važno knjigo o Verski svobodi Hrvatov in Slovencev v Istri. Trstu in Gorici (Društvo sv. Jeronima, Zagreb 1931), je sedaj izdal monografijo o Peroju, edini pravoslavni vasi v Istri, v kateri se je naselilo tekom stoletij veliko drobcev najrazličnejših narodov in plemen, med njimi celo Grki in Romuni (Romuni žive še danes v vasi Sušnjavici). Peroji so potomci Črnogorcev, katere je naselila beneška vlada l. 1637. Kakor večinoma vsi istrski naseljenci v 16. in 17. stoletju, so se Črnogorci zatekli v Istro pod okrilje beneškega leva ali pa Habsburžanov od turške stiske, kateri so bili izpostavljeni v svoji domaćini. Barbalič je jako skrupulozen in kritičen zgodovinar, ki skrbno rešeta vire in posebno za uporabljati statistične podatke. S presenečljivo natančnostjo nam pisatelj obrazloži naselitev Črnogorcev v Peroju na osnovi tozadnjih dokumentov beneške republike, ki je bila ena najskrbnejših v Evropi, kar se tiče arhivarstva. Barbalič pa prinaša tudi iz najnovejših dobe dokumente, ki osvetljujejo šolsko politiko Avstrije, sedaj pa Italije v Istri. Zelim, da bi nam pisatelj napisal tudi kaj o narodnih običajih, verstvu, zgodovini in krajevni slovu Istre, ki je vse pre malo znana med nami. To bi bilo tem bolj potrebno, ker narodna starina žal tudi v Istri hitro gineva. Monografijo o Peroju toplo priporočamo v nakup kot zelo važen prispevek k literaturi o Jugoslovanih.

Dve nagli smrti

St. Janž, 17. maja.

Od kapi zadeta je umrla včeraj dobra, krščanska mati 9 otrok, Plazar Marija iz Hrušč, stara 48 let. — Možu in rodbini naše sožalje!

Na Leskovcu pa je umrl 19-letni Brinar Janez, čez dan je bil v šoli, zvečer je tožil, da ga boli trebuh, ponoči ga je pokosila smrt. — Bog mu bodi milosten sodnik!

Obetajo se zanimivi procesi

Ljubljana, 18. maja.

Ljubljancanom bo pač še v dobrem spominu drzno delovanje mnogočlanske vlomilske tolpe Pračka in tovarišev. Ta tolpa je izvrševala prave profesionalne vlome in je navrtala zlasti razne blagajne. Pračkova vlomilska družba je sedaj pod ključem in je preiskava proti njej že končana. Državno tožilstvo je najprej Pračka in tovariše obtožilo raznih vlovov, naposled pa so dognali, da so prav Praček in tovariši izvršili drzni vlom v Gospodarsko zvezo, kjer so vlomilci navrtali blagajno in odnesli za okoli 34.000 Din v domači in tuji valuti. Pračku in njegovi družbi je sedaj dokazano, da je ona izvršila ta vlom.

V kratkem se bo vršil pred okrožnim sodiščem v Ljubljani zanimiv komunističen proces. Pripravljajo pa se še drug, pravcati monstre političen proces.

Tudi pred okrajnim sodiščem, kjer se obravnava samo malenkostne stvari, se nam obeta večji proces zaradi žaljenja časti. Ljubljanski župan dr. Dinko Puc je vložil proti kleparškemu mojstru Žitniku tožbo zaradi žaljenja časti.

Najden utopljenec

St. Janž na Dolenjskem, 17. maja.

Pred 14 dnevi se je pojavil v župniji moški srednje postave, okroglega obraza z malo rjavo brado, šepajoč na eno nogo. Hodil je hitro sem in tja in popevajoč klical: »Micel, Micel, Micel, kikeriki, kikeriki, do Gorice, Ptuj.«*c* In te klice je večkrat ponavljati. Ljudje, ki so ga videli, so v njem spoznali reveža, ki je slaboumen.

Včeraj pa so ga našli v vodnjaku v vasi Videm, ko so napajali živino. Vodnjak je okoli 1 m globok in služi le za napajanje živine. Bržkone se mu je omračil um in se je ponesrečil.

Pri sebi ni imel nobenih dokumentov in je popolnoma neznan. Če bi kdo kaj vedel o njem, naj sporoči župnemu uradu ali občini v St. Janžu na Dolenjskem.

Novi grobovi

† Ga. Rozalija Janda-Galle. Umrla je dne 17. t. m. na Rimski cesti 9 gospa Rozalija Janda-Gallé, soproga rudarskega svetnika v p. in učiteljica v p. Blaga rajnica je bila dolgo let naša narodnica. Gospodu svetniku naše sožalje, pokojnici pa večni mir in pokoj!

† Videm ob Savi. Umrl je po dolgotrajni bolezni g. Andrej Mastnak, davčni sluga v pok. Imel je v grlu raka, ki je družini prehitro odvzel očeta. Žubogo vdovo, ki ima tri nepreiskrbljene otroke, iskreno sočustvujemo.

† Črnomelj. Dne 17. t. m. ob 10 je umrla mati našega advokata g. Malnarica. Večna luč naj ji sveti!

cenena kvaliteta znamka
JUGOSL. IZDELEK

sionisti, zakaj pa mladih ni, pa ne vem. Edino odrešilno bi bilo, da pride kompaktna falanga mlajših, ki naj bi nazorno pokazala hotenja sodobne slovenske umetnosti. Zdi se mi pa, da tega ni mogoče izvesti na podobnih razstavah, ker je preveč ljudi zbranih, premalo prostora in preveč ozirov upoštevanih. Pač pa bi kazalo prirediti samostojno in res posrečeno izbrano razstavo sodobne slovenske umetnosti v Belgradu, ker le na ta način bi mogli v res pravi luči pokazati, koliko imamo in kako se od tu doli vladajočega okusa razlikujemo.

Tone Potokar.

U. Giordano: André Chénier

Premijera.

Po daljšem razdobju smo dobili spet — na žalost h koncu sezone — novo premijero. Operno vodstvo nam je postreglo z Giordanovo opero André Chénier. — Delo sloni vsebinsko na zgodovinskih dejstvih iz francoske revolucije in je prav radi tega z našo dobo, katere ozračje je nekako nasiteno s težkimi podobnimi slutnjami, v neki grozničavi sorodnosti, kar delu stopnjuje njegovo učinkovitost.

Predstava je bila izvedena prav uspešno. Vloge so bile v glavnem razdeljene skladno s sposobnostmi igralcev. Glavni vlogi sta bili do deljeni gej. Gjungjonac-Gawellovi in g. Gostiču, ki sta svojo partnersko skladnost v tej sezoni najjače uveljavila v operi »Manon«*c* in sta v nadaljevanju dosegla znaten uspeh tudi v tej predstavi. Tudi glasbena izvedba je uspela. Nekaj potanjših podatkov o predstavi pa bo sledilo po reprizi. — Gledališče je bilo dobro obiskano.

V. U.

Cudovito pevsko slavoje v Estoniji

Mešan zbor 15.000 oseb

Pesem in glasba sta igrala važno vlogo že pri starih Estoncih. Za to je mnogo dokazov v estonski zgodovini, v narodni poeziji in pravljicah. Ljubezen do petja in glasbe je ohranil estonski narod do danes. To najbolje dokazuje mnogo pevske prireditve, ki so postale že tradicionalni narodni prazniki v Estoniji. Pevski praznik — to je magična beseda —, ki vžge srce vsakega Estonca. Desettisoči mož in žena se zbirajo iz vse dežele od leta do leta, od dneva v dan, da se vadijo v zborovski pesmi in instrumentalni glasbi z namenom, da se pozneje snidejo k pokrajinskemu ali državnemu pevskemu prazniku. V skupnem prepevanju in glasbi ljudje pozabijo vsakodnevne skrbi in nadloge. Ob vsedravnem pevskem festivalu živi in se veseli ves narod estonski. Po ljubezni, ki jo čuti mali estonski narod do svoje pesmi in svojega narodnega izročila, je podoben Slovencem.

Prvi tak pevski praznik se je vršil l. 1869, ko se je pričelo narodno prebujenje v Estoniji. In ti prazniki so pozneje igrali važno vlogo pri vstajenju malega naroda, ki je trpel pod krutim režimom ruskega carizma. Sedaj pa je estonski narod svoboden in enakopraven med drugimi kulturnimi narodi sveta, za kar se mora v prvi vrsti zahvaliti prav svoji pesmi. — Trditi moremo, da je prav pesem ustvarila estonsko kulturo in demokratsko republiko Estonijo ob Baltskem morju.

Pevski prazniki so postali veličastne manifestacije glasbene kulture in narodne edinosti Estonije zlasti po prevratu v l. 1918. Danes se praznujejo kot narodni prazniki vse dežele in vzbujajo povsod veliko navdušenja in veselja. Zdrav patriotizem, duševna nepokvarjenost, moralno bogastvo in estetični doživljaji večje med pevskim praznikom v skupni simfoniji čuvstev vse Estonce, vzpodbujajo jih k plemenitemu delu in prizadevanju za vse lepo, za slavo in srečo svoje male domovine.

Kakor pri starih Grkih olimpijske igre, tako so v Estoniji pevski prazniki prava manifestacija narodnega genija. V svrhu gojitve te

svečanostae narodne tradicije se bo zbralo v dnevih od 23.—25. jun. t. l. v Talinu (Reval), v glavnem mestu estonske republike, 18.000 estonskih mož in žena k 10. jubilejnu pevskemu prazniku. Ta jubilejni pevski praznik bo največjega obsega in najveličastnejši v zgodovini estonskih pevskih praznikov ter istočasno največji na vsem svetu. Pri pripravah za ta festival, ki so se pričele že l. 1929, so estonski peveci in njih voditelji, najboljši estonski komponisti in zborovodje, koncentrirali vso svojo energijo za skupni cilj, da pokažejo glasbeno sposobnost in kulturo estonskega naroda ter zapojejo himno domovini in pesmi.

Nastopil bo mešan zbor 15.000 oseb na lepi obali estonskega glavnega mesta, slišalo se bo nepozabno prepevanje množice, kakor da bi hotelo tekmovati valovom Baltskega morja. Na festivalu bo sodelovalo 590 pevskih zborov in orkestrrov z 18.200 pevci in glasbeniki, med njimi bo 450 mešanih, 40 moških, 20 ženskih zborov in 80 orkestrrov na pihala.

Program festivala obstoja iz del najboljših estonskih komponistov in kot dirigenti bodo sodelovali najslavnejši strokovnjaki kakor: prof. J. Aavik, Z. Neumann, T. Vettik, V. Ne-rep, J. Simm in R. Kull.

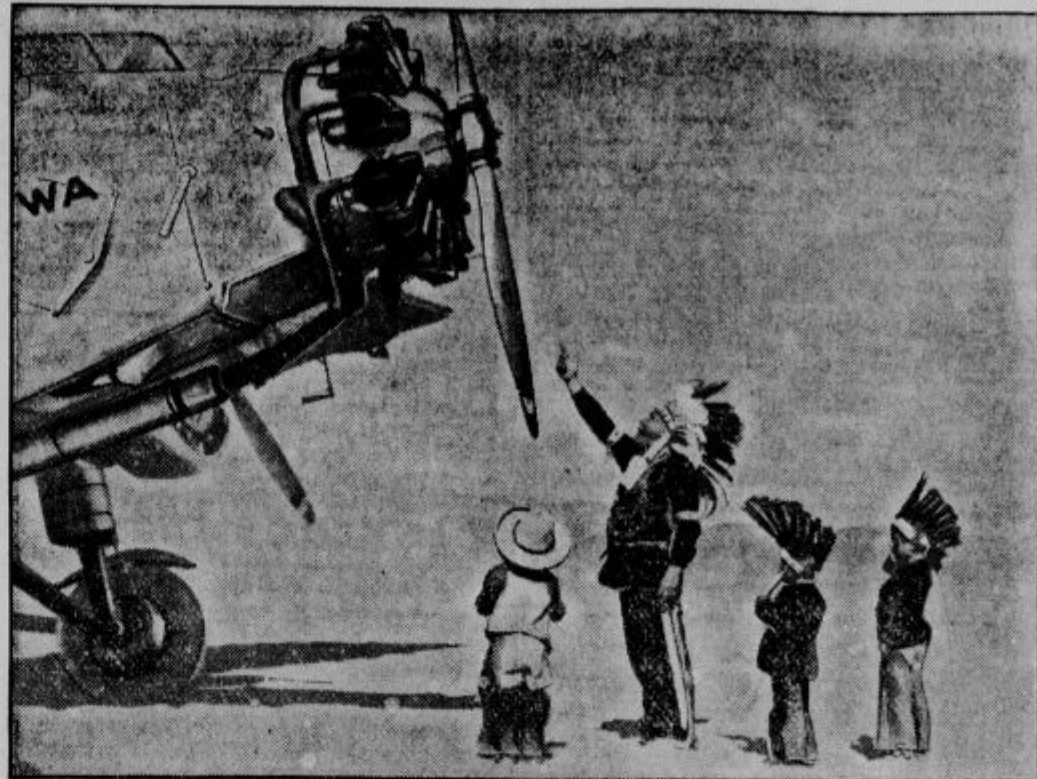
Istočasno s pevskim praznikom bo prirejena muzikalna razstava in prvi estonski glasbeni teden, ki ima na programu simfonične in komorne koncerte, operne predstave in oratorije, vse iz originalnih estonskih del. Med festivalom bo prirejenih več gledaliških predstav v prosti naravi, kjer bo prostora za 100.000 ljudi. Vse je že pripravljeno in samo čaka prihoda zgodovinskih dni.

Kakor ob priliki prejšnjih pevskih praznikov, se bo zbrala tudi sedaj v glavnem mestu estonske republike četrtina vsega estonskega naroda in mnogo inozemcev iz vseh dežel in delov sveta. Velike vozne olajšave in druge ugodnosti bodo omogočile poset te prireditve.

Za inozemstvo daje vsa pojasnila Esperantska Turistična komisija Estonije.

Po esperantskih virih — K.

Pozdravljen, grmeči ptič!

Velikansko ameriško letalo je pristalo v indijanskem taboru. Glavar tega tabora pozdravlja letalo, ki ga je nazval »grmečega ptič«. Tako imenujejo Indijanci letala

Če te trga

Kadar gre za hud revmatizem, potem si moraš varovati tudi obisti. Zategadelj ne smeš uživati preveč dražljive hrane. Prepovej si alkoholne pijače, ali pa jih uživaj samo v majhnih količinah. Kava in čaj nista tako škodljiva obistim kakor alkohol, če jih uživaš zmerno. Telovadi in z dihalno telovadbo skrbi za dotok kisika v kri in za izločevanje škodljivih enov! Glej, da greš redno na stran! Neguj svojo kožo, umivaj jo, zrači jo in koplj se! Na ta način ee ne samo pomnoži njena izločevalna moč, temveč koža se tudi utrdi in tako postane bolj odporna vremenskim izpremembam. S tem se boš lažje izogibal prehladu, ki je posebno revmatičnim tako nevaren. Proti prehladu se obvaruješ tudi s primerno spodnjo obleko. Če moraš radi svojega poklica pogosto menjati temperaturo, v kateri delaš, potem nosi vedno na goli koži volneno obleko, edino poleti se obleči lažje. Tudi prehrana sama je velike važnosti. Uživaj posebno mnogo sadja in zelenjave in sicer dvakrat na dan! Meso sicer ni škodljivo, vendar ne uživaj ga preveč

Poslanec miru

Franklin de Roosevelt, predsednik ameriških Združenih držav je naslovil na vse države poziv, naj se razorožijo. Njegova poslanica je imela v prvi vrsti namen, posredovati med Anglijo in Francijo na eni strani, ter Nemčijo na drugi. Hitler se je že zbal obroča, ki je začel oklepati Nemčijo zaradi nepopustljivosti nemških odposlancev na razorožitveni konferenci, in je v svojem zadnjem govoru pred državnim zborom izjavil, da sprejme Rooseveltov načrt. Da bi Amerika dala dober zgled ostalim državam, je poveljstvo ameriške vojne mornarice izdalo ukaz, naj se tretjina ameriške mornarice in ameriškega letalstva začasno razoroži.

Zlat rudnik za nekaj dinarjev

V mestu Virginia City se zadnje dni zelo razburjajo. Vse mesto je pod vtisom nenavadnega dogodka. Neki brezposelni rudar je v družbi s svojimi tovariši cepil drva v lopni na svojem dvorišču. Njegovi tovariši so nenadoma zagledali več kamnov, ki so imeli nenavadno barvo. Domnevali so, da vsebuje velike količine zlata. Odnegli so kamne ravnatelju rudniške družbe »Consolidated Virginia«. Ta je rudo analiziral in ugotovil, da vsebuje velike količine zlata. Seveda ni tega povedal rudarjem, pač pa je takoj kupil rudarjevo majhno posestvo in plačal zanj okoli 12.000 Din. Rudar se je sicer v prvem trenutku zelo razveselil, ker je tako dobro prodal majhen kos zemljišča. Toda kakšno je bilo njegovo razočaranje, ko je pozneje zvedel, da se na njegovem zemljišču nahaja na zlatu bogata žila! Kmalu so ugotovili, da vsebuje ruda, ki se razteza v širini 4 metrov, mnogo zlata in srebra.

Sir Eric Phipps, doedandji angleški poslanik na Dunaju je bil imenovan za angleškega poslanika v Berliau

Tudi mutcem jemljejo vero

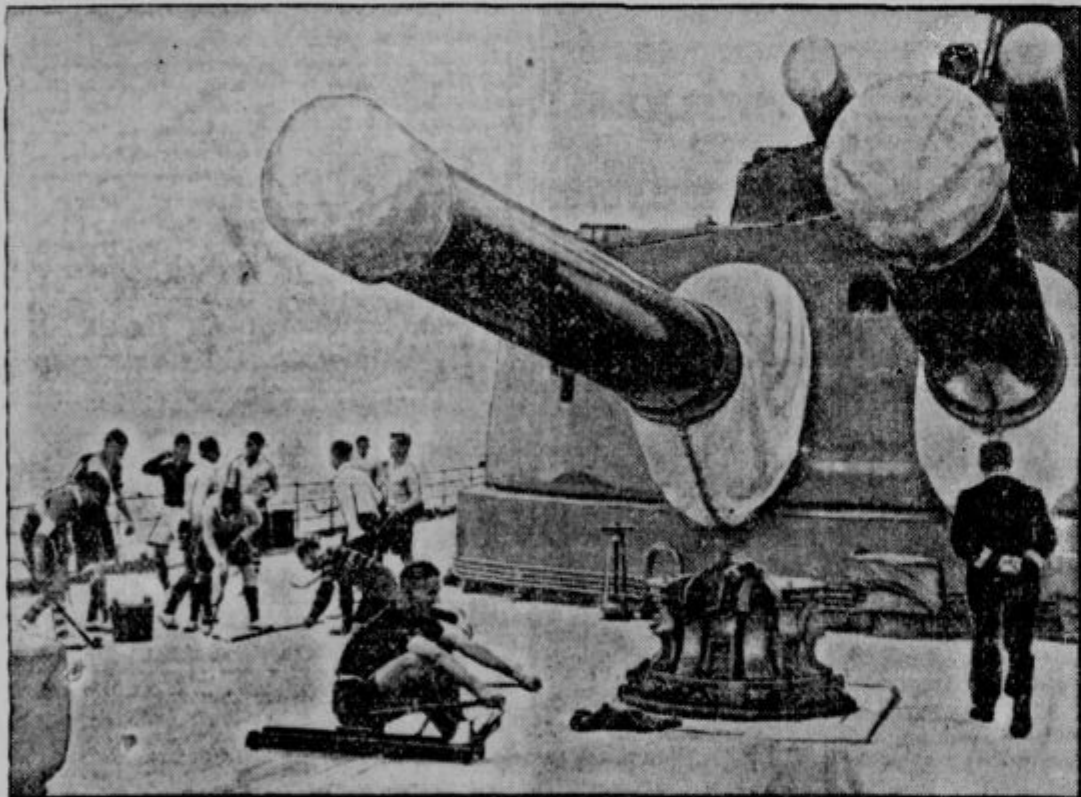
V februarju so pričeli v sovjetski Rusiji trgati vero iz src mutastih otrok. Za te otroke obstoji že od l. 1930 poseben oto-fonetični zavod. Tu so v februarju nastavili 18 učiteljev, ki imajo nalog, da organizirajo brezbožno propagando med otroki. Otroci naj ponesejo potem tudi domov nove nauke. Učitelji pri tem rabijo posebno brezbožne slike.

Nemški mojster Heim Müller je bil v borbi z angleškim mojstrom Petersonom v Londonu poražen. Že v prvem rundu je Anglež pobil Nemca na tla. Nemca pravkar odnašajo z bojišča. Cudno, ljudje, ki imajo na eni strani bolne žive in so bolešno občutljivi, se na drugi strani zabavajo nad takšnim mesarskim boksanjem

Paolino Uscudun, ki je bil že enkrat poprej evropski mojster v teški rokoborbi, je te dni v Madridu zrusil Belgijca Petra Charlesa in si zdaj zopet pridobil evropsko prevenstvo

Cuden prizor! Sport v senci ogromnih topov! Angleški mornarji gojijo sport tudi na krovu vojnih ladij. Angleška mornarica je te dni na potu v angleška kopališča, da bi tam delala reklamo zase in privabila čimveč novincev za nevarno mornarsko službo

Misijska stolica na Dunaju

P. dr. Johannes Thaurer S. V. D. je prejel dovoljenje (venia legendi), da predava na dunajskem vseučilišču o misijonstvu. S tem se je na Dunaju postavila stolica za misijonsko vedo. O. Thaurer je avtor mnogih znanstvenih del.

Roparji so jo vrnili

Na sliki vidiš Marjeto Mac Math, hčerko ameriškega milijonarja Neila Mac Matha iz Harwicha v državi Massachusetts, ki so jo nedavno ugrabili roparji in za katero so zahtevali 80.000 dolarjev odkupnine. Ko so starši plačali omenjeni znesek, so roparji vrnili hčerko. Roparjev niso našli, čeprav so prvotna poročila prinesla vest, da so že v rokah pravice

100 let so zidali katedralo

Šele te dni so dokončali v glavnem mestu Bolivije La Pazu katedralo, ki so jo gradili že nad 100 let. Nobena cerkev na svetu gotovo ne stoji tako visoko kakor ta. Sezidana je namreč na točki, ki leži 4000 metrov nad morsk gladino. Tudi sicer ima svoje posebnosti. Z njo so zazidali ploskvo 4042 kvadratna metra. Njen glavni oltar se dviga 14 metrov pod zemljo. Cerkev je okrašena z raznimi kamenitimi in lesenimi kipi, ki so jih izdelali domačini. Kupola sega v višino 70 metrov, podpirajo jo ogromni stebri. V cerkvi je prostora za 12.000 ljudi, graditi so jo pričeli l. 1835.

Posnemajte, bogataši!

V Newyorku so te dni obhajali tretjo obletnico smrti petrolejskega kralja Henrika Folgerja, ki je bil predsednik družbe Standart Oil Company. Ta industrijec in finančnik je imel tudi smisel za leposlovje, posebno Shakespeare se mu je silno priljubil. Že v zgodnji mladosti je pričel zbirati njegova dela. Ko je umrl, je zapustil 10 milijonov dolarjev za proučevanje Shakespeareovih del v Ameriki. Že prej je zgradil krasno mramornato palačo v Washingtonu, v kateri je zbral dela velikega angleškega dramatika. Ta zbirka ne zaostaja mnogo za veliko zbirko v angleškem muzeju.

S kavo ne morejo nikamor

Največji argentinski dnevnik »Nacion« toži, da so pridelovalci in prodajalci kave najbolj od vseh prizadeti po krizi. Na nobenem drugem področju ni slične brezposelnosti, ker ni nikjer tako nadkrilila ponudba povpraševanje. Sedanje zaloge neprodane kave in sicer samih boljših, za izvoz namenjenih vrst, bi lahko krile ves svetovni konzum za 15 mesecev, četudi ne bi obrdili v vsem tem času nasadi nobenega novega zrna. Vse dežele na svetu, pridelovalci in uvozniki skupaj, porabijo samo do dva milijona kave na mesec. Med tem ne more prodati Brazilija sama 24 milijonov vreč, ki so zatrpale vsa njena skladišča

Zadružništvo državnih uslužbencev

Dne 4. junija t. l. ho v Banjaluki občni zbor Zveze nabavljajnih zadrug državnih uslužbencev, za katerega je uprava vse izdelala obširno poročilo, iz katerega posnemamo:

Število članic Zveze je naraslo za 43, odpadlo pa je 5 zadrug, tako da znaša štati prirastek 38 zadrug in je bilo koncem leta 1932 včlanjenih v Zvezi 154 zadrug (1931 pa 116), od teh 79 (75) nabavljajnih, 63 (27) kreditnih, 10 (14) stavbnih in dve produktivni zadrugi. V Sloveniji je odpadla ena nabavljajna zadruga: Ribnica (zaradi likvidacije). Med stavbnimi zadrugami je odpadla mari-borska železničarska stavbna zadruga. Produktivni zadrugi sta dve čebelariki: v Sarajevu in v Ljubljani, prva ima 250 članov, druga pa 100.

Število zadrugnikov je znašalo koncem leta 1931 81.121 in je do konca leta 1932 naraslo na 92.475. Največ članov štejejo zadrugi: 61.229 (58.731), nadalje kreditne 27.451 (21.825). Lastna sredstva nabav. in stavbnih zadrug so narasla lani za 4,8 na 27,5 milij. Din. V Sloveniji je število zadrugnikov v nabavljajnih zadrugah naraslo od 12.027

na 13.178, v kreditnih pa od 3.344 na 4.030. Nabavljajnih zadrug je v Sloveniji 12, kreditnih pa 5.

Računski zaključek zveze izkazuje povšanje glavnice od 108,7 na 117,3 milij. in fondov ter rezerv od 0,9 na 1,3 milij. Din. Med aktivni je narasla blagajna od 0,05 na 0,24, naložbe v den. zavodih so padle od 11,85 na 5,03, dočim so se kreditni zadrugam povečali od 67,5 na 78,2 milij. in razni dolžniki od 3,7 na 5,8 milij. Postavka vredn. papirjev je padla zaradi odpisov. Blagovne zaloge so se povečale od 2,15 na 3,4 milij., predvsem v mlinih. Nepremičnine so narasle zaradi nakupa stavbišča v Sarajevu in gradbe doma na Cetinju.

Brutodonos se je zaradi večjega poslovanja zvišal od 6,3 na 7,95 milij. Din. največ zaradi večjega donosa doma v Beogradu. Primerno so narasli tudi stroški, dočim so se v mlinih celo zmanjšali. Nižji so tudi odpisi. Čisti prebitok zveze se je sicer nekoliko zmanjšal: od 1,367 na 1,340 milij. Din. dočim se je čisti dohodek od mlinov povečal od 3,304 na 0,679 milij. Din. tako da znaša čisti dohodek zveze za 1932 2,02, za 1931 pa samo 1,67 milij. Din.

Stanje Narodne banke

Najnuvejši izkaz Narodne banke za 15. maj kaže tele važnejše izpremembe:

Podlaga se je občutno zmanjšala: za 10,6 na 1,912,3 milij. Din. Sam zlati zaklad je sicer narasel za 0,2 na 1,762,5 milij., dočim so valute padle za 0,11 na 0,033 milij. Din. devize pa za 10,66 na 150,4 milij. Din. Nasprotno pa so se povečale devize izven podlage za 5,16 na 32,6 milij. Din. Nadalje opažamo večji dotok kovanega denarja v blagajne, kajli blagajniško stanje kovanega denarja pri Narodni banki je naraslo za 26,5 na 189,4 milij. Din. Temu dvigu najbrž odgovarja dvig raznih pasiv za 33,8 na 215,1 milij. Din, kar pomeni, da je banka prevzela za toliko srebrnega denarja od države, da ga pusti v promet.

Zelo interesantna je ugotovitev, da je eskont narasel za 1,47 na 2,001,01 milij., dočim je lombard padel za 1,44 na 326,25 milij. Prejšnji predjudimi državi so narasli za 0,3 na 1,813,3 milij.

Obtok bankovcev je padel za 54,6 na 4,462,5 milij. Din. Istočasno so se obveznosti po vidu zmanjšale za 19,7 na 944,8 milij. Med njimi so državne terjatve padle za 4,96 na 1,93 milij., razni računani pa za 7,54 na 634,14 milij., dočim so žiroračuni narasli za 32,0 na 308,7 milij. Din. Velik del dotoka denarja pa je Narodna banka usmerila v blagajniške zapise, saj so se obveznosti z rokom povečale za 25,85 na 1,297,04 milij. Din. Za obveznosti z rokom pa ni treba zakonitega kritja.

Skupna vsota vseh obveznosti, plačljivih a vista, se je zmanjšala v primeri s prejšnjim izkazom za 34,9 milij. Din na 5,400,3 milij. Zaradi tega je skupno kritje vključ zmanjšanju podlage naraslo od 35,34 na 35,37, dočim se je v se večji meri povečalo samo zlato kritje: od 32,38 na 32,59%.

Izpremembe in dopolnila davka na poslovni promet

Kakor smo že včeraj poročali, objavljajo Službene novice dolgo listo izprememb in dopolnitev v tarifi davka na poslovni promet, katero danes nadaljujemo:

Tarifna postavka 485 kožne rokavice se sedaj loči v dve skupini: nepostavljene —, 6, postavljene 3,6, 6 (doslej skupno —, 6,5), t. p. 504 pnevmatike se ločijo sedaj v 1) pnevmatike 3,6, 3,8 in v 2) ostalo 3, 6, 4 (doslej skupno 1,8, 4), t. p. 513 prepleti itd. 2, 5, 3 (doslej 1, 1), t. p. 514 preproge za tla itd. 3, 6 (1, 3), t. p. 515 pletarski izdelki itd. 3, 6 (—, 3), t. p. 516 3, 6 (—, 3), t. p. 517 3, 6 (—, 3), tar. post. 518 3, 6 (—, 3), tar. post. 519 519 aparierje itd. 2,5, 6 (—, 3), tarif. post. 520 izdelki iz sparterije 3, 10 (—, 3), t. p. 524 slonova kost itd. 6, 10 (—, 8), t. p. 525 izdelki iz slonove kosti itd. 8, 16 (—, 8), t. p. 526 biseri itd. 8, 16 (—, 8), t. p. 527 korale itd. 8, 16 (—, 8), t. p. 528 ribja kost ima sedaj dve skupini 1) v obliki deske 6, 8, 2) izdelki 8, 10 (doslej skupno —, 4), t. p. 529 živ. materije itd. 1) komadi in desčice 6, 8, 2) komadi 8, 10 (doslej skupno —, 5), t. p. 532 palice, ročice itd. 3, 10 (1, 5, 5), t. p. 533 pluta v obdelanih kosih itd. —, 4 (—, 2), t. p. 535 ostali izdelki iz plute: podlati, pasovi itd. —, 5 (—, 2,5), dodana je pripomba: izdelki iz umet. plute plačajo pri uvozu skupni davek kot izdelki iz naravne plutovine, v notranjem prometu znaša stopnja 4%. Dodatek znaša 2,2%. — T. p. 590 drago kamenje itd. 6, 16 (—, 8), t. p. 591 poldrago kamenje itd. 4, 12 (—, 6), t. p. 615a okraski za gradbe iz ker. materiala 2,2, 4 (—, —), t. p. 651 žica valjana ali izvlečena, neobdelana in obdelana 3,6, 7 (1,8, 3,5), t. p. 651a (nova) žica opletana ali ovita s predviti 6,4, 19 (doslej pod 651), t. p. 689 pohištvno itd. 3,4, 8 (1,7, 4), t. p. izdelki iz železa v zvezi s prostim in finim materialom 2,8, 9 (1,4, 4,5), nova je nadalje postavka 705a: izdelki iz železa v zvezi z najfinjšim materialom in plem. materialom 4,2, 10 (doslej pod 705), t. p. 791 vagoni, vagoneti itd. 2, 3 (1, 3,2), t. p. 792 vozovi in sani za tovore —, 8 (—, 4), nadalje sta tu novi postavki: 792a vozovi in sani za vožnjo brez in z obrobom okovani in neokovani, ne barvani in lakirani —, 8, 792b vozovi in sani za vožnjo okovani ali barvani ali lakirani. Ročni vozčki za vožnjo otrok, bolnikov in invalidov, ročne sani za vožnjo in sport 4, 8 (vse to je doslej vsebovala postavka 792 s —, 4).

Nov zakon o državnem računovodstvu. V članku »Naša finančna politika piše belgrajsko« Vreme, se izdeluje v finančnem ministrstvu zadnja redakcija novega zakona o državnem računovodstvu. Novi zakon bo imel za nalogo preskrbeti državi zadosten obratni kapital in sploh zagotoviti redno izplačilo državnih obveznosti.

Veliko izbrbo usnja in usnjenih izdelkov bo nudil letošnji XIII. Ljubljanski velesejem od 3. do 12. junija. Zastopane bodo vse večje domače tvrdke s svojimi izdelki. Temu oddelku bo priključena razstava vsakovrstnih čevljarških strojev, na kar posebno opozarjamo naše čevljarške mojstre.

Zagrebska borza razpisuje več mest borznih senzalov (mešetarjev) na blagovnem oddelku.

IV. vzhodni sejem v Bari. Tudi letos, kakor doslej vsako leto, se bo vršil vzhodni sejem v Bari (Fiera del Levante, Bari). Castinim zastopnikom je imenovan g. Lujo Mohr, tajnik bančne zveze v Beogradu, ki daje vsa podrobna pojasnila. Interesenti naj se obrnejo na njegov naslov: Beograd, Vlatkovičeva ulica 5, telefon 22-316 in 25-447 ali poštini predal 23.

Konkurz občine Donawitz. Dunajski listi poročajo, da je znana industrijska občina Donawitz prišla v konkurz, katerega je predlagala neka dunajska tvrdka za pisarniško pohištvo radi neplačanega računa 3000 šil. Neplačani računi občine so dosegli vsoto 200.000 šilingov.

PO SLOVENSKI DOMOVINI

Zagorje

V torek dne 16. t. m. nas je zapustil č. gosp. kaplan Franc Markež.

Dne 4. t. m. je poteklo štiri leta odkar je bil nastavljen za dekretom knezoškofjskega ordinarijata ljubljanskega, kot kaplan in katehet v Zagorju. Bil je nad vse priljubljen kot vzoren duhovnik in katehet. V službi vesten Kristusov apostol, v zasebnem življenju pa energičen krščanski mož, vedja raznih kongregacij in društev. Zavedajo se težkega položaja in v skrbji za bodočnost dobre krščanske družbe, je pazil na mladno ter jo zbiral v razne Marijine kongregacije in vrtee: šolsko in izven šolsko mladino, katero je s krepko roko in ljubečim srcem, kot duhovni oče vodil in vzgajal v krepke in odločne katoličane. Njegova ne mala zasluga je tudi, da imamo sedaj v Zagorju precej povečani Zadružni dom, kjer se zbirajo vsa katoliška društva in kongregacije, katere je do sedaj vedno vodil on sam. Zato ga bomo tudi v tem oziru težko pogrešali.

Kako priljubljen je bil pri vseh, je zlasti pričala polna dvorana Zadružnega doma, kjer so se zbrali ljudje vseh slojev ob priliki poslovnega večera, katerega je priredil cerkveni pevski zbor njemu na čast v nedeljo, dne 14. t. m. S solzami v obeh so se poslovili od njega zastopniki raznih kongregacij in ustanov, kakor tudi mladina. Peveci pa so mu v slovo zapeli par ljubkih pesmi. Ko se je končeno g. kaplan tudi sam v lepem govoru poslovil in zahvalil za poslovlja, je glasni jok otrok, kateremu so se pridružile še ženske, preglušil njegovo besedo. Bil je nad vse ganljiv prizor, tako da se je orosilo tudi marsikatero moško oko.

Ko pa se je g. kaplan v torek, dne 16. t. m. odpeljal na svoje novo službeno mesto, ga je spremljal na postajo velika množica ljudi. Otroci pa so njegov voz okrasili s cvetjem, in se mogoče za vedno z glasnim jokom poslovili od svojega dušnega pastirja.

Na tem mestu kličemo g. kaplanu še enkrat z Bogom in mu želimo v njegovi novi službi mnogo uspeha in božjega blagoslova. Mi pa se pripravljamo njegovi molitvi.

Z Bogom v Kristusu našem križanem Gospodu!

Voinik

Lična in prijazna cerkva sv. Tomaža je preteklo nedeljo privabila mnogo ljudstva na svoj hribeček. Kako tudi ne? Saj je bilo najlepše vreme, krasen spomladanski dan. Zelo lahek prihod je na hribeček. V dobri pol uri si od župne cerkve ali iz trga Voinik po lepo zložni cesti na vrhu hribečka, odkoder se ti nudi krasen razgled. Iz tega hribečka vidiš tja onstran Dobrne cerkve sv. Križa pri Belih vodah, Savinjsko dolino do Polzele in Vranskega, na drugi strani št. Jurij ob juž. žel. s sosednjo župnijo Ponikvo, kjer je tekla zibelka škofu Slomsku in tudi rojstni kraj njegove matere prijazne Črešnjice: slička vidiš nad 30 cerkva, česar ne vidiš niti z večjega hriba v novocerkovski dekaniji niti ne z visokega sv. Jošta nad Kozjakom.

Ob 10 je cerkvice blagoslovil ob asistenci domačih gg. župnika Lasbacherja in kaplana Čepina novocerkovski dekan in kanonik č. g. Pavel Žagar, kateri je imel zelo krasno zasnovan cerkveni govor in je opravil najsvetejšo daritev.

Slovesnost bi bila potekla zelo slovesno, ako bi ne bilo skupine ljudi, kateri ni imela toliko pietete do Najsvetejšega, katero je bilo izpostavljeno, in je začelo peti razne zdravičke v neposredni bližini velikih vrat, medtem ko se je v cerkvi vršila služba božja.

Pošta se je preselila. Pred dnevi se je poštni urad preselil iz dosedanjih prostorov v I. nadstropju v pritličje iste hiše.

Vozni red. S 15. majem se je spremenil vozni red mariborskega avtobusa na prog. Maribor—Celje, tako, da sedaj odhaja avtobus dopoldne iz Celja že ob 11.30 torej 20 minut prej ko pa dosedaj. Tako je avtobus že predpoldne v Vojniku.

Ljutomer

Misijski praznik je bila za našo faro pretekla nedelja. Imeli smo v svoji sredini kitajskega misijonarja g. Jožefa Kereca. Že v soboto popoldne je za otroke ljutomerskih šol imel skioptično predavanje. Med mladino je g. misijonar vzbudil veliko zanimanje za misijske pokrajine in misijonarjevo življenje. V nedeljo predpoldne je gosp. misijonar v cerkvenih govorih z misijskimi dogodki utrjeval vero v srčih zvestih poslušalcev, ki so mu enako pozornost sledili ob skioptičnem predavanju v dvorani Katoliškega doma po večerniakah. Bog povrni darov v prid kitajskim misijonom!

CRACOWIA V LJUBLJANI

Cracowia, nogometni prvak Poljske, bo prišel v Ljubljano, kjer nastopi 27. t. m. proti naši Iliriji. Tekma se bo vršila zvečer, torej ob razsvetljavi močnih električnih žarnic. Ker bomo imeli priliko videti enkrat tudi poljske nogometaše in ker se vrši tekma zvečer, ko je za marsikoga mnogo prikladnejše kakor v nedeljo popoldne, zato je pričakovati rekordnega obiska. Vstopnice se dobe že od ponedeljka dalje v kavarni Evropa.

HAŠK : PRIMORJE

Komaj je za nami nedeljska tekma, že je pred drugi druga važna ligina tekma. V nedeljo nastopijo proti črno-belim zagrebški akademiki, enajstorica, ki igra nogomet, ki mora vsakega zadiviti. Oni polagajo največjo važnost na tehnično plat ter na kombinacijsko igro, zato njihov način igranja ni tako oster, temveč vseskozi fair in vendar zelo napet. Kajli akcije tega moštva se tako bliskovito menjavajo, da spravijo še tako vigrano enajstorico iz ravnovesja. Zato Primorje tudi to nedeljo ne bo imelo lahkega stališča; vendar pa pričakujemo in želimo, da nam zaigra tako, da bo publika — kar se namreč tudi njegove igre tiče — prišla na svoj račun. Tekmo bo sodil g. M. Ames.

II. KOLO DRŽ. PRVENSTVA MOŠTEV V TENISU

V nedeljo nastopi proti Iliriji znano zagrebško teniško moštvo ATK Zagreb, ki ima za prvaka simpalčnega Pallado, ki je letos nastopil kol Davis Cup igrač v Firenci proti Italiji. Kaka bo postava gostov, se še ne ve, prav gotovo pa bo nastopil Pallada, za njim Kukuljevič T. in drugi. Ilirijo čaka po krasni zmagi nad Rapidom precej trd oreh, izgledi za zmago kakor tudi za časten rezultat so precej sporni, vendar pa so prepričani, da bodo Ilirijani storili vse, da dosežejo čim boljši uspeh.

Šoštanj

Ostavko na funkcijo odbornika okoliske občine je podal gosp. Ivan Dermol, posestnik v Družmirju.

Uradni dnevi kontrole mer. V smislu dopisa očetelka kontrole mer v Celju bodo njeni uradni dnevi v Šoštanju: 7. junija, 12. julija, 9. avgusta, 13. septembra, 11. oktobra, 8. novembra, 14. decembra.

Šmartno ob Paki

Koncert mladinskega zbora tukajšnje osnovne šole, prirejen dne 30. aprila in ponovljen dne 14. maja, je bil za naše razmere nekaj izbornega. Ne rečem, da bi ne mogli biti še boljši, a za naše razmere je zbor gotovo nekaj izrednega. Zbor ima nekako 54 otrok- pevcev. Pel je 21 skladb: 12 narodnih in umetnih, 9 skladb je pa novih od domačega g. organista Fr. Klančnika ml., ki so bile tokrat prvič javno izvajane. Odlikoval se je zbor pri obeh prireditvah po lepih glasovih, dobri tehniki in lepi izgovorjavi, ki naj bi bila le tu pa tam, n. pr. Pregljevi Lastavčki, nekoliko skrbnejša; hvalevredna je tudi disciplina pevcev. Senčna stran zbora je nekoliko v tem, da je prvi glas nekoliko slaboten v razmerju z ostalima glasovima, in da ima zbor nekaj pevcev, ki so več ali manj samo statisti. Zbor bi pridobil na kvaliteti, ako bi se ti ne udeleževali javnih nastopov, dokler za nje ne dozorijo popolnoma. Lepši je bil prvi nastop, ki ga niso spremljale tako neugodne razmere kakor onega dne 14. maja: neugoden prostor v šoli, mrzlo in vetrovno vreme ter okolnost, da so otrokom pevcev bile vcepljene koze v najbujnejši razvojni stopnji. Da omenim posameznosti: prvi glas se je razživel šele v 6. točki, v Adamičevi Giganški in Klančnikovi Siroti so peveci nekam neudni oklevali. Zato so pa bile zopet druge točke toliko sijajnejše: n. pr. Pojdimó spat, Starček, Rožmarin, Večerna, Samo to noč in naslednji dve. Nad vse ljubka je bila menda bila Adamičeva Uspavanka z nekoliko tihim, a tako prijetnim solo Berte Letonje. Kompozicije Klančnika ml. naj precejeno po njih vrednosti strokovnjaki, če pa zatrdim, da jih je prijetno poslušati in da izmenadijo poslušalca, nisem pretiraval.

Dravsko polje

Brezule. V četrtek 11. maja je po poldnevni bolezni zaradi vnetja možganske mreže umrl g. Franc Skodič. Pokojnik je bil vedno vesele narave, pri vseh, ki so ga poznali, zelo priljubljen. Deloval je mnogo pri ljudski prosveti, bil je vnet za katoliško stvar. Dan pred smrtjo je prejel sv. popočinca, nato pa mirno izdihnil. Zapuščila ženo in pet otrok. Zalutjotim naše iskreno sožalje.

Hoče. V teku dveh let so vsako leto zgradili po nekaj kilometrov projektirane banovinske ceste iz Hoč preko Pohorja proti Rušam. Zgrajene je dosedaj iz hoške strani 8 km. V letošnjem banovinskem proračunu pa ni predvidena vsota za nadaljevanje te gradnje.

LJUBLJANSKO GLEDALIŠČE

DRAMA

Začetek ob 20.

Petek, 19. maja: Zaprtó.
Sobota, 20. maja: KAREL IN ANA. Red B.
Nedelja, 21. maja: HAMLET. Izven. Znižane cene.

OPERA

Začetek ob 20.

Petek, 19. maja: PRI BELEM KONJČKU. Izven. Globoko znižane cene od 30 Din navzdol.
Sobota, 20. maja: MADAME BUTTERFLY. Go-stuje tenorist gosp. Peter Burja. Red A.
Nedelja, 21. maja: MARTA. Izven. Znižane cene.

MARIBORSKO GLEDALIŠČE

Petek, 19. maja: Zaprtó.
Sobota, 20. maja ob 20: »ADIEU MIMI«. Znižane cene. Izven.

FOTOAPARATE

svetlovnih turdk Zeiss-Ikon, Rodenstock, Voigtlander, Welta, Certo i. t. d. i. t. d. ima vedno v zalogi FOTOTRGOVINA JUGOSLOVANSKE KNJIGARNE v Ljubljani, Miklošičeva cesta 5

Sport

Zagrebčan Pallada si je letos priboril že nekaj krasnih zmag, postal je prvak Dalmacije, v izločilnem turnirju je pa v Zagrebu gladko porazil Schäfferja 6:4, 6:3, 6:2 in Franca Kukuljeviča 6:2, 6:2, 3:6, 9:7. Po teh lepih zmagah je prešel v moštvo, ki je nastopilo za Davis Cup. Turnir bo v nedeljo ob 9. zjutraj in bo predvidoma končan dopoldne. Podrobnosti še sporočimo.

Teškoatletske zadeve. Tekmovanje za prvenstvo Dravske banovine v rokoborbi se na željo SK Ilirije v Ljubljani preloži mesto 21. t. m. na 11. junija. Tekmovanje se bo vršilo v Mariboru na unionski verandi. Kakor znano, organizira omnjeno prvenstveno tekovanje mariborski SSK Maraton. — V Zagrebu bodo imeli v kratkem prijatelji teškoatletskega sporta priliko prisostvovati zanimivi prireditvi: boksarski match med najboljšimi boksarji Dunaja in Zagreba. — Na novo so se verificirali v naši teškoatletični zvezi: Anton Krpan od I. H. Gradjskega v Zagrebu za rokoborbo ter Ivan Petričič od T. A. K. Zrinskoga v Koprivnici. Oba imata pravico nastopa s 17. majem 1933.

Nogometna tekma reprezentance Gaberje: Celje. V nedeljo, dne 21. t. m. se bo vršila pri Skalni kleti nogometna tekma reprezentance Gaberje proti Celju. Kakor je razvidno iz spodaj navedene postave moštvo, bo tekma zelo napeta in zanimiva, kajli vsa štiri celjska moštva postavijo svoje najboljše igralce v reprezentanco. Oba kraja sta močna sportna centra, tako da bo izbirna tekma res sportno zanimiva in upamo tudi na višku. Reprezentanco Gaberje sestavljajo: Primožič, Stožir, Končan, Zorko, Goršek, Wohlgenut, Hranstnik, Tkalič, Koželj, Gobeč, Ahtig, rezerva Čater. Celjsko moštvo pa nastopi v tej postavi: Koprivšek, Hojnik, Mikuš, Prestinger I., Zupanc, Stojkovič, Marič, Trifunovič, Stepančič, Močan, Suholežnik, rezerva Prestinger II.

Borza

Dne 18. maja.

Denar

V današnjem deviznem prometu se je popravila zlasti nemška marka, tečaj Curiha, Pariza in Prage so ostali neizpremenjeni, dočim so se tudi vse ostale devize učvrstile.

Avstrijski šiling je bil zaključen na ljubljanski borzi po 8,85, v Zagrebu po 8,825, v Beogradu pa po 8,85 in 8,80. — Grški boni so notirali v Zagrebu 41—42 (41), v Beogradu pa 42—42,50 (42,50).

Ljubljana. Amsterdam 2309,85—23.21,21, Berlin 1339,03—1340,83, Bruselj 799,41—803,35, London 194,69—196,29, Curih 1108,35—1113,85, New York 4911,59—4969,85, Pariz 225,88—227, Praga 170,90 do 171,76, Trst 298,79—301,19.

Skupni promet na zagrebški borzi je znašal brez kompenzacij 52.214 Din.

Curih. Pariz 20,38, London 17,53, New York 44,6, Bruselj 72,125, Milan 26,975, Madrid 44,30, Amsterdam 208,25, Berlin 126, Dunaj 73,32 (57), Stockholm 90,30, Oslo 89,29, Kopenhagen 78,25, Praga 15,42, Varšava 58,05, Alene 2,95, Carigrad 2,50, Bukarešta 3,08.

Vrednostni papirji

Črsta tendenca za državne papirje je začela vedno bolj prevladovati in na današnjem borznem sestanku so tečaji večinoma izkazovali dvige. Promet je znašal: 7% Bler 2000 dol. in 7% inv. pos. 100.000. Nadalje se med delnicami opaža nadaljnji dvig tečajev Priv. agrarne banke, kar je v zvezi z raznimi načrti za konverzijo kmetijskih dolgov. V Zagrebu je bilo zaključenih 20 delnic Trboveljske.

Ljubljana. 7% inv. pos. zaklj. 43, vojna škoda 194—196, 8% Bler. pos. 33—36, 7% Bler. pos. 32 den., Celjska pos. 7% pos. Drž. hip. banke 36 den., Trboveljska 180—185.

Zagreb. Drž. papirji: 7% inv. pos. 43—44 (44), agrarni 24—26, vojna škoda 194—198, 6. 193 do 198, 6% begl. obv. 32—33, 8% Bler. pos. 33,50 do 35, 7% Bler. pos. 32,25—33 (32). — Delnice: Narodna banka 3625—3800, Priv. agr. banka 218 den., Šečerana Osjek 140—150, Impek 50 den., Isis 30 bl., Trboveljska 160—163 (160).

Belgrad. Narodna banka 3775—3850, Priv. agr. banka 225—227 (222, 221), 7% inv. pos. 45—47 (46, 45,50), vojna škoda 196—199 (195), 6% begl. obv. 32,25—32,50 (32, 31,75), 8% Bler. pos. 33—33,50 (33), 7% pos. DHB 43,50 bl.

Dunaj. Don. sav. jadr. 57,70, Aussiger Chemische 171, Alpine 15,10, Trboveljska 16,50.

Zitni trg

Novi Sad. Pšenica: bč. okol. Sombor, Novi Sad, gšč., sred. bč., srem., bč. ladja Begej 212,50 do 217,50, bč. potiska, bč. ladja Tisa 215—220, gban. 210—215. — Ostalo neizpremenjeno. Tendenca slaba. Promet: 42 vagonov.

Budimpešta. Tendenca: slaba. Promet: srednji. Pšenica: maj 11,77—11,79; junij 11,67—11,88, zaklj. 11,67—11,70; oktober 10,72—10,60, zaklj. 10,73 do 10,75. Rž: junij 6,75; oktober 7,26—7,38, zaklj. 7,26 do 7,27. Koruza (stalna tendenca): maj 7,30, zaklj. 7,20—7,22; julij 7,26—7,37, zaklj. 7,30—7,32.

Chicago. Pšenica: maj 72,50, julij 73,50, sept. 75,25, december 77,50. Koruza: julij 47,50, sept. 49, december 50,875. Oves: julij 26,25, sept. 26,625. Rž: julij 57,25, sept. 58, december 59,50.

Radio

Programi Radio-Ljubljana

Petek, 19. maja: 11.15 Šolska ura; Igrokaz »Ilirija«, zgodovinska slika s petjem, izvaja osnovna šola Cerklje pri Kranju 12.15 Plošče 12.45 Dnevne vesti 13.00 Čas, plošče, borza 18.00 Salonski kvintet 19.00 Francosčina (prof. Prezelj) 19.30 Podzemeljsko vodovje (prof. Peterlin) 20.00 Nauk o instrumentih (L. M. Škerjanc) 20.30 Večer slovenskih pesmi. Poje oktet I. drž. realne gimnazije v Ljubljani. Vmes harmonika solo, g. Kokalj 21.45 Čas, poročila 22.00 Prens iz kavarne »Zvezda«.

Sobota, 20. maja: 12.15 Plošče 12.45 Dnevne vesti 13.00 Čas, plošče 17.00 Salonski kvintet 18.00 Iz našega narodopisja (Viktor Pirnat) 18.30 Angleščina (ga. Orthaber) 19.00 Pedagogika in kultura (dr. Gogala) 19.30 Počitnice pod plateno streho (Mirosl. Zor) 20.00 Harmonika solo, g. Magister 20.30 Samospevi. g. Repovš-Kranjčevje 21.15 Pevski zbor P. H. Satnerja iz Most pri Ljubljani 22.00 Čas, por

MALI OGLASI

V malih oglasih velja vsaka beseda Din 1.—; šenitovanski oglas Din 2.—. Najmanjši znesek za mali oglas Din 10.—. Mali oglasi se plačujejo takoj pri naročilu. — Pri oglasih reklamnega značaja se računa enokolonjska, 3 mm visoka petna vrstica po Din 250. Za pisemne odgovore glede malih oglasov treba priložiti znamko.

Službo dobe

Čevljar
ki obvlada delo na »doplerici« (Doppelmachine) — se išče. Tovarna Ant. Krisper, Zgor. Šiška 5. b

Postrežnico

srednjih let, pošteno, pridno, vajeno vseh gospodinskih del — sprejemem. Naslov v upravi »Slovenca« pod št 5503 (b)

Išče se samski hišnik

ki zna samostojno oskrbovati zelenjadni vrt. — Natančneje se poizve pri upravi obč. državne bolnišnice v Ljubljani, kjer je vložiti event. ponudbo do 25. t. m. (b)

Soferja

in ključavničarja rabim za takoj k tovrstnemu avtomobilu »Ford«. Plačam 300 Din mesečno z vso oskrbo. Ponudbe na Vlado Rutar, Dravograd.

Zasluzek

3000 Din mesečno plačamo agilnim zastopnikom. Pišite na upravo »Slovenca« pod »Novo-5652. Priložite znamkel z

Vajenci

Trgovskega vajenca z dežele, ki je vajen dela, zdravega, močnega, iz poštene hiše, z dobrimi šolskimi spricjavali, takoj sprejme Plementaš Jožef, trgovec, Planina pri Sevnici. (v)

Denar

Brezobrestno posojilo vsak dobi! Pišite upravi pod »Denar« št. 5652. — Priložite znamkel! (d)

Stanovanja

Sobo s štedilnikom oddam. Idrjska ulica 3. s

Posestva

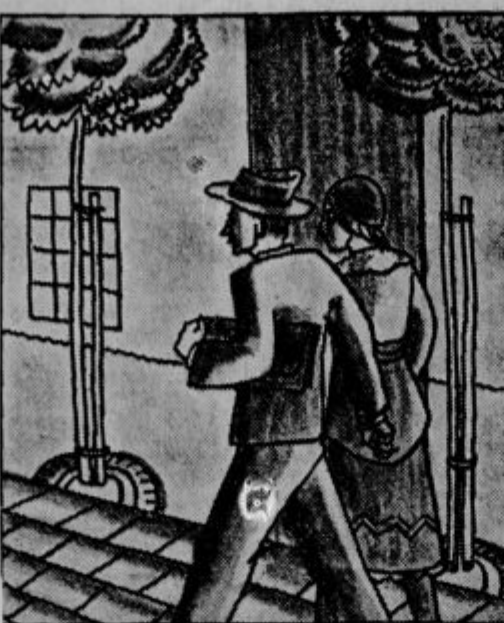
Manjše posestvo na Dolenjskem kupim. — Plačam s hranilno knjižico Mestne hranilnice ljubljanske. — Franc Miklavčič, Bloke, p. Nova vas pri Rakeku. (p)

Novo hišo

3 sobe, vrt, pri Mariboru, prodaja za 40.000 Din Zagorski, Maribor, Frančiškanska ulica 21. (p)

Težko se dobi

v vsakem oziru primerno stanovanje!

Pojdiva k »Slovencu«! Mal oglas v tem listu ne bo zastoj!

Kupimo

Bukova drva in oglje kupi Uran Franc, Ljubljana — Sv. Petra cesta št. 24. (k)

Zensko kolo močno, kupim. Ponudbe na upravo »Slovenca« pod »Kolo« 5649. (k)

Čajno maslo

tedensko 50 kg, rabim od 15. junija do 10. sept. — Ponudbe na upravo »Slovenca« pod 5648. (k)

Kupimo takoj

proti gotovini: venecijanško na 4 žage, cirkular in žago, kompletno prenesljivo, rabljeno, a v popolnoma dobrem stanju. Ponudbe poslati na Električno i industrijsko društvo, Vel. Gradišče. (k)

Obrt

Koruzo za krmo oddaja najceneje veletrgovina žita in moka A. VOLK, LJUBLJANA Resljeva cesta 24.

Prodamo

Če avto svoj stari prodajal a? motorja bi znebil se rad. brž kupcev ti mnogo prižene Slovenec najmanjši? inserat

Modna kontekcija!

Najboljši nakup! A. Presker, Ljubljana, Sv. Petra cesta 14. (l)

Volna, svila, bombaž

stalno v bogati izbiri v vseh vrstah za strojno pletenje in ročna dela po najnižih cenah pri tvrdki Karl Prelog, Ljubljana — Zidovska ul. in Stari trg.

Moško kolo

prodam. Idrjska ul. 3. (l)

Belo spalnico

ugodno prodam. Cankarjevo nabrežje 19/III. (p)

Nov zvezek pridig

za nedelje in praznike:
DR. MIHAEL OPEKA
Raztreseno klasje
II. zvezek — 17 govorov — je ravnokar izšel in stane nevezan Din 24.—; polplatno Din 32.—, platno Din 40.—. Založila

Jugoslovanska knjigarna v Ljubljani.

Popolen seznam dr. Opekovi govov (24 knjig) je brezplačno na razpolago.

Dolžniki vseh stanov.

Za Vas posluje društvo za Vašo zaščito. Obrnite se s polnim zaupanjem nanj in bo društvo vprašanje Vaših dolgov v vseh primerih uredilo najuspešneje in najceneje. — Postanite član, ker vse ugodnosti uživajo le člani! — Društvo za zaščito dolžnikov za Jugoslavijo s sedežem v Beogradu, glavno zastopstvo za Dravsko banovino: Ljubljana, Aleksandrova cesta 4.

Kupimo takoj la strojno litino

v komadih, ki se dajo lahko razbiti, po ceni Din 80.— za 100 kg franko vagon Ljubljana. — Ponudbe z navedbo količine nasloviti na **Strojne tovarne in ilvarne d. d. Ljubljana**

Tudi v naši podružnici

Ljubljana, Miklošičeva cesta št. 5 (paviljon) lahko plačate naročnino za »Slovenca«, »Domoljuba« in »Bogoljuba«, naročate inserate in dobite razne informacije — Poslovne ure od pol 8 zjutraj do pol 1 popoldne in od 2 do 6 popoldne. Telefonska številka 3030.

Gospodarska zveza, Ljubljana

Prodaja deželne pridelke, žito, mlevske izdelke, seno, slamo, kolonijalno in specerijsko blago, kmetijske stroje in orodje, umetna gnojila, cement, premog itd.

Starejšim osebam revmatične bolečine

zagrenjujejo stare dni. Vsem, ki trpite na revmatizem, protinu, zbadanju, išiasu, zobobolu, glavobolu, se priporoča masaža.

Za masažo je ALGA

Masaža z Algo Vas hrupi, osvetojuje. ALGA je za stare ljudi pravi blagoslov.

1 steklenica ALGE Din 14.—. (Reg. br. 18.117/22)

Likanje

moške ali damske obleke Din 18.—, Garderoba na hitreje zlika, kemično očisti, pošije, obrne

WALLET EXPRESS, Ljubljana, Gledališka ul. 2-II
Na likanje se lahko počaka.

FOTOAPARATE

svetovnih tvrdk Zeiss-Ikon, Rodenstock, Voigtlander, Welta, Certo itd. ima vedno v zalogi fototrgovina Jugoslovanske knjigarne v Ljubljani, Miklošičeva c. 5

Razpis

Krajevni šolski odbor mestne občine Ljubljanske razpisuje izvršitev zidarskega, tesarskega, krovskega in kleparskega dela pri adaptaciji mestnega šolskega poslopja na Vrtači.

Pisemne ponudbe je vložiti v mestnem gradbenem uradu do ponedeljka, dne 29. maja 1933 do 11 dop. Tam se dobe tudi potrebni ofertalni pripomočki.

KRAJEVNI ŠOLSKI ODBOR MESTNE OBČINE LJUBLJANSKE,
dne 12. maja 1933.
Predsednik: Dr. Dinko Puc l. r.

Potrtega srca javljamo vsem sorodnikom, prijateljem in znancem prežalostno vest, da je naša iskreno ljubljena soproga, dobra mati, tašča, stara mati, gospa

Neža Vidmar roj. Jekel

soproga trgovca in posestnika

danes zjutraj ob 2 po kratki, mučni bolezni, previdena s tolažili svete vere, v 67. letu starosti, Bogu vdana za vedno zaspala. Pogreb drage nam pokojnice se bo vršil v soboto, dne 20. maja 1933 ob 10 dopoldne iz hiše žalosti v Zrečah, združen s sveto mašo zadušnico, nakar se bodo položili zemeljski ostanki prerano umrle na farnem pokopališču k večnemu počitku. Ohranite blago pokojnico v prijetnem spominu.

Zreče, dne 18. maja 1933.

Matija Vidmar, soprog. Ludvik, Pepček, Franček, sinovi. Micika, Lojzika por. Ravničan, Rozika por. Fijavž, hčere. Slavko Fijavž, Alojz Ravničan, zeta. Ana Vidmar, sinaha. Justilka, Emica, Karolina, Micika, Pepček, Franček, Lojzek, Pepček, vnuki in vnukinje — in ostali sorodniki.

Samuel Lover:

RORY O'MORE

Irski ljudski roman.

»Sel bom na kmete,« sem si mislil, »in tam v notranosti Angijske bom opazoval njenega srčnega raka, in ko bom proučeval bolezen, bom našel zdravilo.«

»S tem načrtom sem zapustil glavno mesto in se napotil v neko vas. Vedel sem, da je gospodar zemlje angleški baron, ki je bival tisti čas v Londonu. Mislim sem, da bodo njegovi zanemarjeni zakupniki vsi nezadovoljni godrnjali. Pa sem se motil.«

»Hotel sem vedeti, kako daleč sega plemičeva domena, ki jo ima za svojo zabavo, kadar je doma, in šel proti »Honor-juc« kakor imenujejo njegovo posestvo. Pričakoval sem, da bodo lesene oknice zaprte in da bodo pota porasla s travo.«

»Preskočil sem ograjo in koračil po bogatem polju, dokler me ni nagovoril dobro oblečen kmet, ki me je nekako osorno vprašal, česa iščem. Odgovoril sem mu, da bi si rad ogledal zemljo in hišo. Nato me je vprašal, ali imam dovoljenje in kako sem prišel noter. Ko sem mu to razložil, je odvrnil, da čez ograjo skakati ni dovoljeno in da se moram vrniti. Rekel sem mu, če bi bila družina doma, da bi tega ne storil; da je pa v njeni odsotnosti to ne more žaliti. »Sir Richard je strog tudi takrat, kadar ga ni doma,« se je glasil odgovor.«

»Ali je tako neprijazen,« sem dejal, »da bi gospodu zabil iti čez svoje posestvo, ne da bi bil kaljen njegov mir?« »Najsi je tu ali ne, ni izjeme,« je odvrnil mož, »zakaj, če tuji hodijo v park, noter in ven, ga kvarijo, pa naj bo Sir Richard doma ali ne.«

»Potem pa kar vsekrog gojite park?« sem vprašal.

»Gotovo ga,« je odgovoril mož in me ogledoval, kakor da ne ve, ali sem potepuh ali kak siromak.

»Pa mi morete dovoliti, da bi šel skozi park?« »Da, če dobite dovoljenje od g. Lowndesa ali g. Banksa, ali upravitelja ali zastopnika, ali...« našteval je, koliko ljudi bi mi lahko dalo dovoljenje, dokler ga nisem prekinil in rekel: »No, potem je pa to velika reč.« »Da,« je dejal, »najsi je gospod Richard doma ali ne.«

»In kdo ste vi,« sem poizvedoval.

»Eden izmed čuvajev, gospod.« »Dobro,« sem rekel, »ker ne utegnem vprašati nobenega tistih, ki ste jih imenovali, bi bili morda vi tako prijazni — in ves čas sem, kakor bi brzojavil, trepljal s tremi prsti desne roke, ki sem jih imel v žepu telovnika — morda bi bili vi tako prijazni in mi pokazali do hiše.« Ko sem končal svoje vprašanje, sem pomikal petkronski novc naprej in nazaj med palcem in kazalcem. »No, gospod,« je dejal čuvaj, »vidim, da ste gospod,« in takrat ni gledal mene, ampak novc, »ne vem, zakaj naj bi vam to branil.« In ko je novc padel v njegovo roko, je postal vijuden.

»Peljal me je skozi sijajen park proti hiši. Po potih ni rasla trava kakor sem pričakoval; bile so krasne poti, take kakor če bi bil gospodar doma. Med tem, ko sem ogledoval lepote na desni in levi, sva dospela do hiše. Lesene oknice niso bile zaprte. Skozi polodprta okna se je poigravala sapica z dragocenimi zastori, ki so se bočili ven, kakor da bi hoteli božati rože; te pa so zopet kukale noter. In tako so med seboj ljubimkemale te notranje in zunanje krasote.«

»Ko sem stopil v hišo, sem stal v štirikotni veži s hrastovimi stenami. Strop je bil nizek in razdeljen v bogato rezljane osmerokotnike. Bleščeča se tla so bila enako razdeljena in deske so bile slikane z umetno izdelanimi vložki ter čudno rezljane. Strmel sem v lepo razvrščeno zbirko starinskega orožja, v loke, sekire, kije, meče in še drugo, čemur ne vem imena. Na tleh pa je ležal velikanski pes, se solnčil in izpolnjeval celoto te domače orožarnice.«

»Stopal sem iz sobe v sobo, v katerih je vsekoli vel duh premožnosti in blagostanja.«

»Tu je bila starinska knjižnica z dragocenim starinskim pohištvom, s starinskimi stoli in sedeži iz slonovine z mehikimi blazinami, ki so te vabile k čitanju. Okna te krasne sobe so zrla na starinsko urejeni vrt, ki so po njem na kratko pokošene trave bile videti mehke kakor baržun, razdeljene po vrstah temno zelenih tis, katere so bile obrezane tako ravno kakor stena. Velikanska eadra je iztezala svoje veje tja do okna, tako da je soba kar zatemnjevala, da je bila v nji tista poltema, ki se ti tako silno prileže, kadar bereš ali kaj razglabljaš.«

»Po vsej hiši so bile podobe, po večini portreti, ki

jih imajo Angleži tako radi. Nekatere izmed njih so bile zelo dobre, prave umetnine. Holbein in Vandyke sta ovekočila nekdanje gospodarje Honorja, ki so viseli tam po vrsti in imeli prostor ob stenah gradu, ki so mu nekoč gospodarili.«

»Na vseh teh slikah si videl pečat časa. Premožnost in udobnost je podedoval rod po rodu. Duh miru in pokoja je vel po vseh prostorih, da ti je kar dobro delo. Skozi odprto okno si slišal tisti mehki šelest cvetic z vrta, ko je vela skoznje topla sapica in prinašala v knjižnico njihov vonj.«

»Kdo bi mogel v takem trenutku misliti na revolucijo? Kjer je toliko udobnosti, tam je ljubezen do pokoja in užitka.«

»Priznam, da me je vse to premagalo in prepričano sem bil, da ima Tone prav.«

»Ko sem zapustil Honor, sem pa le premišljeval, čeprav se plemstvo opaja s takimi užitki, ali ne bi bila velika ljudska množica vendarle pripravljena udariti na njihov mir, ki ga mu je kupila za ceno svojih žuljev in svojih davkov. Zato sem si mislil takole: »V Honorju v Allenbyu nimam kaj iskati, pač pa v vasi.«

»Ko sem opazoval nekaj dni, sem spoznal, da je upanje na prevrat Angleške smešna misel. Udobnost ljudi je povsod tako velika, da bi celo manj opreznih ljudi, kakor so Angleži, ne tvegali njene izgube za nado nekakih pričakovanih blagoslovov.«

»Njihove hiše so dobro grajene in čiste, na njih vidiš tudi ljubezen do okrasja. Ovijalke se ovijajo okoli oken, ob katerih vise beli zastori. Okoli hiš so čedne ograje, na vrta pa cvetice. Cvetice pri nižjih slojih pričajo o blagostanju in zadovoljnosti dežele.«

»In prebivališča boljnjih ljudi, h katerim vodijo čedni pločniki od vrtnih vrat mimo vedno zelenega grmovja do vežnih vrat s svetlečim se medenim tolkačem in obročem za hišni zvonec in stopnice, ki so vedno tako bete, kakor da bi bile pravkar umite, in njihova čista okna z beneskimimi zastori, od zunaj vedno sveže pleskana, ni da bi govorili... skratka, niti dvajsetine udobnosti, ki kaže kako lahko in prijetno žive ti ljudje, ne morem naštetil.«

»Zunanja podoba njihovih hiš je seveda v skladu z njihovim življenjem. Imajo dobre postelje, so dobro oblečeni in dobro hranjeni.«